

ΤΟ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Τμήμα 17^ο Τριμελές

Αποτελούμενο από τους: Ειρήνη Τσαλατσάνη , που άσκησε καθήκοντα Προέδρου σύμφωνα με την από 2/10 πράξη του Προέδρου, επειδή κωλύονταν οι Πρόεδροι και οι αρχαιότεροί της δικαστές – Εισηγήτρια, Ευγενία Τζούμα, και Θεοφανώ Λαδοπούλου – Κοντού, Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και γραμματέα την Γεωργία Ηλιοπούλου, δικαστική υπάλληλο

συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 11 Φεβρουαρίου 2010, για να δικάσει την από 27 Οκτωβρίου 2009, (αριθμ. καταχ. ΑΒΕΜ 652/27-10-2009) προσφυγή,

της: Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» και τον διακριτικό τίτλο «ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε» ,που εδρεύει στο Περιστέρι Αττικής (Ιδιωτική οδός Στ. Τσαλαβούτα), εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με τους πληρεξουσίου της δικηγόρους Προκόπιο Δημητριάδη και Κωνσταντίνο Βαϊνανίδη

κατά των: 1) Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα και παραστάθηκε με τον πληρεξουσίου της δικηγόρο Γεώργιο Γεραπετρίδη και 2) Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών και παραστάθηκε με τη δικαστική αντιπρόσωπο του Ν.Σ.Κ. Αγγελική Χειρδάρη με δήλωση στη γραμματεία ότι επιθυμεί να συζητηθεί η υπόθεση χωρίς να εμφανιστεί στο ακροατήριο κατά την εκφώνησή της (άρθρο 133 παρ. 2 Κ.Δ.Δ.)

Το Δικαστήριο, άκουσε τους διαδίκους που παραστάθηκαν, οι οποίοι ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά,

μελέτησε τη δικογραφία και

σκέφτηκε σύμφωνα με το νόμο.

Αριθμός απόφασης: 263/2011

1.Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, ζητείται η ακύρωση της 455/Λ/2009 απόφασης της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, καθό μέρος με αυτήν καταλογίστηκε σε βάρος της προσφεύγουσας ΑΕ πρόστιμο 1193,171,91 ευρώ, για παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 Συνθ. ΕΚ περί μη απαγορεύσεως των εξαγωγών και των παθητικών πωλήσεων (σε ομάδα πελατών), καθώς και πρόστιμο 15.000 ευρώ λόγω μη γνωστοποίησης των συμβάσεων διανομής, που συνήφθηκαν μετά την 2-8-2005, κατά παράβαση του άρθρου 21 του ν. 703/1977, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο.

2. Επειδή, το άρθρο 31 παρ. 2 του ν. 703/1977 (Α'278), όπως οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου αυτού τροποποιήθηκαν με την παράγραφο 8 του άρθρου 6 του ν. 2296/1995 (ΦΕΚ Α'43), ορίζει τα εξής: "2. Η προσφυγή, η αίτηση αναίρεσης, η ανακοπή, η αίτηση αναθεώρησης και η παρέμβαση, που ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου στα διοικητικά δικαστήρια, καθώς και η ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού αίτηση επανασυζήτησης, πρέπει, με την ποινή του απαραδέκτου, να συνοδεύονται από γραμμάτιο καταβολής παραβόλου τριάντα χιλιάδων (30.000) δραχμών και γραμμάτιο καταβολής τελών συζήτησης δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών, που εκδίδονται από το αρμόδιο δημόσιο ταμείο..." (Με την 856/1999 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης (Β'806) ορίστηκε ότι τα εν λόγω ποσά "αναπροσαρμόζονται" σε 100.000 και 30.000 δραχμές, αντιστοίχως), περαιτέρω δε αντίστοιχη "αναπροσαρμογή" των ποσών αυτών σε 300 και 100 ευρώ προβλέφθηκε με το άρθρο 29 παρ. 9 του ν. 3373/2005 (Α'188). Στην συνέχεια, στην παρ.5 του άρθρου 14 του ν. 703/1977, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν. 3373/2005, ορίζεται ότι για το παραδεκτό της συζήτησης των προσφυγών, που ασκούνται κατά των αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με τις οποίες επιβάλλονται πρόστιμα, απαιτείται η κατάθεση παραβόλου ποσού ίσου με το είκοσι τοις εκατό (20%) του επιβαλλόμενου προστίμου, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 100.000 ευρώ". Εξάλλου, στο άρθρο 277 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως η παρ. 1 αυτού αντικαταστάθηκε με την παρ.7 του άρθρου 22 του ν. 3226/2004 (Α'24), ορίζεται

Αριθμός απόφασης: 263/2011

ότι, για το παραδεκτό των ένδικων βοηθημάτων και μέσων, πρέπει, ως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, να προσκομισθεί το προβλεπόμενο από τις κείμενες διατάξεις αποδεικτικό καταβολής παράβολου (παρ. 1), ότι το παράβολο ορίζεται για την προσφυγή σε είκοσι πέντε (25) ευρώ (παρ. 2) (όπως το ποσό αυτό αναπροσαρμόστηκε με το άρθρο 35 του ν. 3659/2008- ΦΕΚ Α'77/7-5-2008 και ισχύει από 8-6-2008) ότι οι διατάξεις που προβλέπουν ειδικά παράβολα, όπως αυτές εκάστοτε ισχύουν, εφαρμόζονται και κατά τη διαδικασία εκδίκασης των διοικητικών διαφορών ουσίας από τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια (παρ.6) και ότι αν, σε συγκεκριμένη περίπτωση, καταβλήθηκε παράβολο χωρίς να υπάρχει κατά νόμο υποχρέωση προς τούτο, διατάσσεται με την απόφαση, και ανεξάρτητα από την έκβαση της δίκης, η επιστροφή του (παρ. 11).

3. Επειδή, όπως έχει κριθεί (ΑΕΔ 33/1995, ΣΤΕ 647/2004 Ολ., 2531/2001 Επταμ.), τα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 της κυρωθείσας με το ν.δ. 53/1974 (Α'256) Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) δεν αποκλείουν στον κοινό νομοθέτη να θεσπίζει οικονομικές προϋποθέσεις και γενικότερα διατυπώσεις για την πρόοδο της δίκης, αρκεί αυτές να συνάπτονται προς τη λειτουργία των δικαστηρίων και την ανάγκη αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης και, περαιτέρω, να μην υπερβαίνουν τα όρια εκείνα, πέραν των οποίων επάγονται την άμεση ή έμμεση κατάλυση του προστατευόμενου από τις ανωτέρω διατάξεις ατομικού δικαιώματος παροχής έννομης δικαστικής προστασίας (ΣΤΕ 193/2009, 1852/2009, 3470/2007 Ολομ.).

4. Επειδή, από την προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 277 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας συνάγεται ότι για το παραδεκτό του ένδικου βοηθήματος της προσφυγής απαιτείται ένα παράβολο, το οποίο αφορά τόσο την κατάθεση όσο και τη συζήτηση αυτής, ενώ το αποδεικτικό καταβολής του πρέπει να προσκομισθεί έως την πρώτη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο. Σε περίπτωση όμως που ασκείται προσφυγή κατ' αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία επιβάλλει χρηματικό πρόστιμο,

Αριθμός απόφασης: 263/2011

προβλέπονται δύο παράβολα από τις διατάξεις των άρθρων 31 παρ.2 και 14 παρ. 5 του ν. 703/1977, που ήδη αναφέρθηκαν. Εξ αυτών ένα για το παραδεκτό της ασκήσεως της προσφυγής, το οποίο είναι πάγιο και ανέρχεται στα 300 ευρώ και ένα για το παραδεκτό της συζητήσεως της προσφυγής, που είναι αναλογικό και ανέρχεται σε ποσοστό 20% του επιβληθέντος προστίμου, μη δυνάμενο να υπερβεί το ποσό των 100.000 ευρώ. Η τελευταία όμως διάταξη, που προβλέπει το δεύτερο (αναλογικό) παράβολο, δεν μπορεί να εφαρμοστεί από το Δικαστήριο, καθόσον αντίκειται προεχόντως τόσο στα περί παροχής δικαστικής προστασίας άρθρα 20 παρ.1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της Συμβάσεως της Ρώμης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών διελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.) όσο και στην αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος) (πρβλ ΣΤΕ 647/2004 Ολομ., 3470/2007 Ολομ., 1852/2009, 193/2009) . Και τούτο διότι η επί ποινή απαραδέκτου, υποχρέωση καταβολής αναλογικού παραβόλου συζήτησης της εν λόγω προσφυγής, ανερχομένου σε ποσοστό του αντικειμένου της διαφοράς και με προβλεπόμενο ανώτατο όριο το ποσό των 100.000 ευρώ δεν δύναται να θεωρηθεί ότι ευρίσκεται εντός ανεκτών ορίων, όταν το προβλεπόμενο από το άρθρο 277 ΚΔΔ παράβολο για την άσκηση της προσφυγής ανέρχεται σε 25 ευρώ, με αποτέλεσμα να υπερακοντίζει το σκοπό της επιβολής του και να καθιστά υπερμέτρως δυσχερή την άσκηση του ενδίκου αυτού βοηθήματος (πρβλ. ΣΤΕ Ολομ. 647/2004, 3470/2007 Ολομ.). Άλλωστε δεν νοείται η επιβολή δύο φορές παραβόλου, δηλαδή ενός για το παραδεκτό της ασκήσεως της προσφυγής και δεύτερου για το παραδεκτό της συζητήσεως του ίδιου ενδίκου βοηθήματος (Δ. Εφετ. Αθ. 1001/2006 (μειοψ) πρβλ. ΣΤΕ 3470/2007 Ολομ. 647/2004 Ολομ. και 204/2009). Αν και κατά τη γνώμη της Εφέτου Δ.Δ. της Θεοφανούς Λαδοπούλου από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι σε περίπτωση που ασκείται προσφυγή κατ' αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού, και επιβάλλει χρηματικό πρόστιμο, προβλέπεται πλέον από τη διάταξη του άρθρου 20 του ν. 3378/2005 η καταβολή αναλογικού ποσού παραβόλου, επί ποινή απαραδέκτου. Η ανωτέρω διάταξη δεν αντίκειται στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος, εφόσον με την ίδια διάταξη ορίζεται παραλλήλως ανώτατο

Αριθμός απόφασης: 263/2011

όριο (οροφή) του καταβλητέου παραβόλου (Δ.Εφετ. Αθ. 1617/2009, 1682/2009, πρβλ. ΣτΕ 3480/2007 Ολομ. 1579, 1876/2008). Ως εκ τούτου η εν λόγω διάταξη ως ειδική εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 277 του προαναφερόμενου Κώδικα.

5.Επειδή, ενόψει όσων έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις της παρούσας απόφασης, για το παραδεκτό της κρινόμενης προσφυγής, κατά την πλειοψηφούσα άποψη, ορθά καταβλήθηκαν αφενός παράβολο ποσού 300 ευρώ, κατ' άρθρο 31 του ν. 703/1977 σε συνδυασμό με το άρθρο 26 παρ. 9 περ. γ' του ν. 3373/2005, αφετέρου ποσό 100 ευρώ για τα προβλεπόμενα από το άρθρο 26 παρ. 9 του ν. 3373/2005 τέλη συζήτησης (ΣτΕ 1852/2009), ενώ πρέπει, ανεξάρτητα από την έκβαση της δίκης, να επιστραφεί στην προσφεύγουσα το ποσό των 100.000 ευρώ (βλ. το 68646935/8-2-1010 διπλότυπο είσπραξης, Τύπου Α' , της ΙΒ'Δ.Ο.Υ. Αθηνών), που αυτή κατέβαλε αχρεώστητα.

6.Επειδή, περαιτέρω, με τη διάταξη της παρ. 16 του άρθρου 8 του ν. 703/1977, που προστέθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 10 του ν. 3373/2005, ορίστηκε ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει διακεκριμένη νομική προσωπικότητα και παρίσταται αυτοτελώς σε δίκες που έχουν αντικείμενο πράξεις ή παραλείψεις της. Επομένως, διάδικος στην προκειμένη δίκη είναι η Επιτροπή Ανταγωνισμού και όχι το Ελληνικό Δημόσιο και για το λόγο αυτό η κρινόμενη προσφυγή, κατά το μέρος που στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου, πρέπει ν' απορριφθεί ως απαράδεκτη, λόγω έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης, όπως βάσιμα προβάλλεται και με το από 9-2-2010 υπόμνημα του τελευταίου.

7. Επειδή, κατά συνέπεια, η κρινόμενη προσφυγή, η οποία ασκήθηκε σύμφωνα με τις λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξεταστεί κατ' ουσία, κατά το μέρος που στρέφεται κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Εξάλλου, παραδεκτώς συμπληρώνεται η κρινόμενη προσφυγή με το από 22-1-2010 (αρ. καταχ. ΠΛ7/22-1-2010) δικόγραφο των προσθέτων λόγων, σύμφωνα με το άρθρο 131 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Αριθμός απόφασης: 263/2011

8. Επειδή, στο άρθρο 8 του ν. 703/1977 “Περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού” (ΦΕΚ 278 Α’), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 10 του ν. 3373/2005 (ΦΕΚ Α’ 188) ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: 1. Συνιστάται Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή. Τα μέλη της απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους δεσμεύονται μόνο από το νόμο και τη συνείδησή τους....2.....3.....10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, θεσπίζεται Κανονισμός Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με τον Κανονισμό ρυθμίζονται η εσωτερική λειτουργία, ο τρόπος διαχείρισης των πόρων της Επιτροπής, τα κωλύματα και η εξαίρεση του Προέδρου, των μελών και του Γραμματέα της, η προδικασία και διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, η κατάρτιση, δημοσίευση και κοινοποίηση των αποφάσεών της, η παροχή αντιγράφων ή αποσπασμάτων των αποφάσεων ή γνωμοδοτήσεων της, και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. 11.....”. Στα πλαίσια αυτά, κατ’ εξουσιοδότηση του άρθρου 8 παρ. 10 του ν. 703/1977, εκδόθηκε η 8275/15-12-2006 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης (ΦΕΚ β’ 1890/2006), η οποία αποτελεί τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

9. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος “Υστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων, με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όριά της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό”. Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, “ειδικότερα θέματα” για τη ρύθμιση των οποίων επιτρέπεται η νομοθετική εξουσιοδότηση σε άλλα, πλην του Προέδρου Δημοκρατίας, όργανα της Διοικήσεως, αποτελούν μερικότερες περιπτώσεις θεμά-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

των που ρυθμίζονται ήδη, σε γενικό έστω, αλλά πάντως ορισμένο πλαίσιο, στο ίδιο κείμενο του τυπικού νόμου (ΣΤΕ 2815/2004 Ολ.). Δεδομένου, συνεπώς, ότι κατά τα εκτιθέμενα στην προηγούμενη σκέψη, διατάξεις με τις οποίες ρυθμίζονται τα της λειτουργίας εν γένει της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της διαδικασίας ενώπιόν της περιέχονται στον ίδιο το ν. 703/1977, ιδίως στο άρθρο 8 αυτού εγκύρως, κατά την ανωτέρω συνταγματική άποψη, παρέχεται με την παράγραφο 10 του ίδιου άρθρου η εξουσιοδότηση προς περαιτέρω ειδικότερη ρύθμιση των θεμάτων αυτών με υπουργική απόφαση (πρβλ. ΣΤΕ 2665/2008, Δ.Εφ. Αθ. 1682/2009). Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός που προβάλλεται με το δικόγραφο των πρόσθετων λόγων, ότι η εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 8 του ν. 703/1977 αντίκειται στο άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος και για το λόγο αυτό ο Κανονισμός Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού εκδόθηκε παράνομα, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

10. Επειδή με το άρθρο 24 του ν. 703/1977 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 24 του ν. 3373/2005 (Α' 188) ορίζεται ότι: "1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα να καταγγέλλει παραβάσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1, του άρθρου 2^α και της παρ. 10 του άρθρου 5, καθώς και των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. 2.....4. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεούται να εκδώσει απόφαση μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία υποβολής της καταγγελίας ή του αιτήματος του Υπουργού Ανάπτυξης. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και όταν η υπόθεση χρήζει περαιτέρω έρευνας, η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να παρατείνει την προθεσμία αυτή, το ανώτερο, μέχρι δύο (2) μήνες."

11. Επειδή, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει ν' ακυρωθεί, διότι κατά παράβαση του νόμου (άρθρο 24 του ν. 703/1977), αλλά και των αρχών της χρηστής διοίκησης, της καλής πίστης, της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, του επικαίρου της τιμωρητικής δράσης της διοίκησης (ΔΕΚ απόφαση 12-7-1972, υπόθεση 57/69 Azienda Colori Nationali), της ισότητας των διοικουμένων ως και των συναφών στοιχειωδών αν-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

θρωπίνων δικαιωμάτων, διενεργήθηκε αυτεπάγγελτη έρευνα ως προς το ζήτημα των αποκλειστικών διανομών που ξεκίνησε το έτος 2001 από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α.) και ολοκληρώθηκε, μετά την πάροδο οκτώ (8) ετών, με την έκδοση της 455/V/2009 (προσβαλλόμενης) απόφασης . Ο ισχυρισμός όμως αυτός πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος. Κατά πρώτο λόγο, διότι η προβλεπόμενη, από την παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 703/1977, οκτάμηνη προθεσμία για την έκδοση απόφασης από την Επιτροπή Ανταγωνισμού αφορά ρητά τη διερεύνηση καταγγελιών και σε καμία περίπτωση την αυτεπάγγελτη έρευνα από αυτήν (Επιτροπή) θεμάτων περί παραβάσεων ή μη της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού. Άλλωστε η ως άνω προθεσμία, σε κάθε περίπτωση, αναφέρεται ενδεικτικά , χωρίς η υπέρβασή της να στοιχειοθετεί λόγο ακύρωσης των σχετικών διοικητικών πράξεων. Κατά δεύτερο λόγο στην κρινόμενη υπόθεση η αυτεπάγγελτη έρευνα των αποκλειστικών διανομών που είχαν συνάψει η προσφεύγουσα εταιρία και η ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ GROUP ΑΕ με εκδοτικές επιχειρήσεις ανατέθηκε στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, με την 342/V/2007 προδικαστική απόφαση της καθής Επιτροπής. Η τελευταία σε εκτέλεση αυτής απέστειλε σχετικά ερωτηματολόγια σε οκτώ (8) εταιρείες χονδρικού εμπορίου ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου και σε έντεκα (11) εκδοτικούς οίκους (εκ των οποίων τρεις (3) εδρεύουν στην αλλοδαπή) και τελικά συνέταξε και παρέδωσε αρμοδίως την 2343/7-4-2008 εισήγηση. Κατόπιν τούτου εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση της Ολομέλειας της καθής Επιτροπής Ανταγωνισμού μετά από ακροαματική διαδικασία που άρχισε στις 26-2-2009 και ολοκληρώθηκε στις 10-4-2009, ενώ οι διασκέψεις για την έκδοσή της ξεκίνησαν 13-4-2009 και ολοκληρώθηκαν στις 23-7-2009. Ως εκ τούτου λόγω της αποδεδειγμένης σοβαρότητας αλλά και της περιπλοκότητας της εν λόγω υποθέσεως το Δικαστήριο κρίνει εύλογο το χρονικό διάστημα (2007-2009) για τη διερεύνησή της και την έκδοση της σχετικής απόφασης (βλ. κατ' αναλογία αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 23^{ης} Απριλίου 1987, Erhmen and Hofamer, Σειρά Α' ν 0117, παρ. 66, της 27^{ης} Νοεμβρίου 1991, Kemmache, σειρά Α νο 218, παρ. 60, της 23^{ης} Απριλίου 1996, Φωκάς κατά Γαλλίας, Recueil devarrkts ex decisions 1996-11,

Αριθμός απόφασης: 263/2011

σελ. 546, παρ. 71 και της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 1997, Γαρυφάλλου ΑΕΒΕ κατά Ελλάδος, καθώς και ΠΕΕ αποφάσεις της 20^{ης} Απριλίου του 1999, υποθέσεις T-305/94, T-306/94, T-307/94, Tα-316/94, T-325/94, T-328/94, T-325/94. Tα-329/94, Tα-335/94, Συλλογή 1999).

12. Επειδή με το άρθρο 21 παρ. 3 του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού ορίζεται ότι: “ Ο Πρόεδρος ή η Ολομέλεια ή το Τμήμα της Επιτροπής, στο οποίο συζητείται η υπόθεση μπορεί να κλητεύσει στη συζήτηση οποιονδήποτε τρίτο, εφόσον κρίνει ότι η συμμετοχή του συμβάλλει στην εξέταση της υπόθεσης “Παράλληλα δε και με το άρθρο 19 του Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης) ορίζεται ότι : “προς εκπλήρωση των καθηκόντων που της ανατίθενται βάσει του παρόντος κανονισμού η Επιτροπή δύναται να καλεί σε ακρόαση κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο συναινεί προς αυτό, για το σκοπό της συλλογής πληροφοριών σχετικά με το αντικείμενο της εκάστοτε έρευνας”.

13. Επειδή από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια, στα πλαίσια άσκησης των αρμοδιοτήτων της, να κλητεύει οποιονδήποτε τρίτο κατά τη συζήτηση υπόθεσης, εφόσον θεωρεί ότι η εν λόγω κατάθεση θα συντελέσει στη διερεύνηση της εξεταζόμενης υπόθεσης, το Δικαστήριο κρίνει ότι ορθά ενώπιον της Ολομέλειας της Επιτροπής εξετάστηκε ανωμοτί με την ιδιότητα του τρίτου και όχι του μάρτυρα ο (...) (βλ. σχετικά τα πρακτικά της 1539/2-4-2009 συνεδρίασής της), ο οποίος άλλωστε, κατά το διάστημα 2001-2005, συνεργάστηκε με την προσφεύγουσα εταιρεία στην από κοινού υλοποίηση κεντρικών διαθέσεων που είχε αναλάβει η τελευταία (βλ. σχετικά την εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού σελίδα 6 αυτής). Ως εκ τούτου ορθά και αιτιολογημένα η καθής Επιτροπή απέρριψε την ένσταση της προσφεύγουσας ως προς την εξέταση του (...) λόγω του ότι αυτός στερείτο της απαιτούμενης αμεροληψίας και αντικειμενικότητας. Εξάλλου αλυσίτελώς προβάλλεται η ιδιότητα του (...)

ως χονδρεμπόρου – ανταγωνιστή με προφανές συμφέρον τόσο στην καταδίκη της όσο και στην απόσπαση πελατών της. Κατά πρώτο λόγο, διότι η ιδιότητα αυτού ως χονδρεμπόρου συντέλεσε, κατά κύριο λόγο, στην επιλογή της εξέτασής του ως τρίτου. Κατά δεύτερο λόγο, μόνη η αποστολή ενυπόγραφης επιστολής προς κοινούς πελάτες βιβλιοπώλες, με την οποία κατηγορούσε την προσφεύγουσα για εφαρμογή καταχρηστικών όρων συναλλαγής σε βάρος των βιβλιοπωλών, μη συνεπικουρούμενη από στοιχεία, δεν στοιχειοθετεί την επικαλούμενη αμεροληψία για την ανωμοτί εξέτασή του.

14. Επειδή η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, εν προκειμένω, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού ενήργησε καθ' υπέρβαση των εντολών που της δόθηκαν βάσει της 342/V/2007 προδικαστικής απόφασης και ήταν η διερεύνηση των αποκλειστικών διανομών, τις οποίες είχαν συνάψει οι εταιρείες Ευσταθιάδης και ΑΠΟΛΛΩΝ με εκδοτικές επιχειρήσεις. Και τούτο διότι στο ερευνητικό της πεδίο συμπεριέλαβε και τις συμβάσεις κεντρικής διάθεσης με τους εκδοτικούς οίκους Μπουκουβάλα και Hillside Press, όπως προκύπτει άλλωστε από την κατάθεση του (...) της προσφεύγουσας, ο οποίος βεβαίωσε ότι απορρίφθηκε από την Hillside πρόταση για σύναψη σύμβασης αποκλειστικότητας. Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος. Κατά πρώτο λόγο διότι ο τελευταίος εκδοτικός οίκος είχε μεν συνάψει συμφωνία κεντρικής διάθεσης των βιβλίων του με την προσφεύγουσα για τα έτη 2005-2006, αλλά κατά τον ίδιο χρόνο δεν είχε συνάψει έγγραφες συμφωνίες με λιανεμπόρους-βιβλιοπώλες ξενόγλωσσων βιβλίων και στην πράξη (de Facto) λειτούργησε ως αποκλειστικής διανομής λόγω των εμπορικών στρατηγικών που εφαρμόστηκαν από τις δύο επιχειρήσεις (όπως κατέθεσε άλλωστε κατά την ακροαματική διαδικασία ο μάρτυρας της Hillside (...)). Κατά δεύτερο λόγο και η συμφωνία κεντρικής διάθεσης με τον εκδοτικό οίκο Μπουκουβάλα λειτούργησε με, κατ' εξοχήν, στοιχεία επίσης συμφωνίας αποκλειστικής διάθεσης, εφόσον ο τελευταίος χρησιμοποίησε το ευρύ και οργανωμένο δίκτυο διανομής της προσφεύγουσας για την διακίνηση του κύριου όγκου των βιβλίων του, ενδεικτικά αναφέρεται ότι το έτος 2007 το (...) % των πωλήσεών της πραγματοποιήθηκε από την προσφεύγουσα – διανομέα (βλ. σχετικό πίνακα στην εισή-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

γηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού), γεγονός που επιβεβαιώθηκε και από την κατάθεση της μάρτυρος του εν λόγω εκδοτικού οίκου (...).

15. Επειδή με το άρθρο 1 του ν.703/1977, ορίζονται τα εξής: “1.Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής εναρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού ιδία δε αι συνιστάμεναι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, β).....γ) την κατανομήν των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού δ).....2. Οι κατά την προηγούμενη παράγραφο απαγορευμένες συμφωνίες και αποφάσεις είναι απόλυτα άκυρες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο.3.....” .Εξάλλου, με την παρ. 1 του άρθρου 3 του Κανονισμού 1/2003 του Συμβουλίου της 16^{ης} Δεκεμβρίου “για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης” ορίζεται ότι: “οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων ή επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81 παρ. 1 Συνθ. ΕΚ, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 ΣυνθΕΚ στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές.....” Ειδικότερα στο άρθρο 81 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα αναφέρονται τα εξής: “1. Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής. β).....γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού. δ).....”.

Αριθμός απόφασης: 263/2011

16. Επειδή, τα άρθρα 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 της Συνθ. ΕΚ απαγορεύουν όλες τις συμφωνίες που περιορίζουν τον ανταγωνισμό και δεν διαχωρίζουν μεταξύ συμφωνιών που συνάπτονται μεταξύ ανταγωνιστών που δρουν στο ίδιο οικονομικό επίπεδο (οριζόντιες) ή μεταξύ επιχειρήσεων που δρουν σε διαφορετικό οικονομικό επίπεδο (κάθετες) (56 και 58/64 , Erablissements Consten and Grundig v. Commission παρ. 4 (περίληψης) και P. 339). Ειδικότερα οι προεκτεθείσες διατάξεις του ανταγωνισμού τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο έχουν εφαρμογή σε κάθετες συμφωνίες μεταξύ προμηθευτών και διανομέων (μη γνησίων “non-genuine agency” αντιπροσώπων στο κοινοτικό δίκαιο), καθόσον μόνο οι τελευταίοι ενεργούν ως ανεξάρτητοι επιχειρηματίες δραστηριοποιούμενοι για δικό τους λογαριασμό και αναλαμβάνουν τον επιχειρηματικό κίνδυνο της εμπορικής τους δραστηριότητας υποβαλλόμενοι σε δαπάνες όπως αυτές της μεταφοράς και ασφάλισης των προϊόντων, της συμμετοχής στις διαφημιστικές δαπάνες για την προώθηση των προϊόντων του αντιπροσωπευόμενου των επενδύσεων σε εγκαταστάσεις κ.α. Οι κάθετες συμπράξεις που καλύπτουν το σύνολο ενός κράτους μέλους δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Και τούτο διότι από την ίδια τους τη φύση έχουν ως αποτέλεσμα την παγίωση εθνικών στεγανοποιήσεων των αγορών και εμποδίζουν έτσι την οικονομική αλληλοδιείσδυση που επιδιώκεται από την Συνθήκη. Προκειμένου να υπάρξει συμφωνία, αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει τη κοινή βούλησή τους να συμπεριφερθούν στην αγορά (κοινοτική και εθνική) κατά ορισμένο τρόπο, που περιορίζει ή μπορεί να περιορίσει την ελευθερία καθορίζοντας μεταξύ τους τις γραμμές αμοιβαίας δράσης ή αποχής τους από δράση στην αγορά (βλ. αποφάσεις ΔΕΚ της 15^η Ιουλίου 1970, υπόθεση C-41/69 Chemiefarma κατά Επιτροπής, σκέψεις 111-113, της 29^{ης} Οκτωβρίου 1980, υποθέσεις 209/78 έως 215/78 και 218/78 σκέψη 86 και αποφάσεις ΠΕΚ της 24^{ης} Οκτωβρίου 1991, υπόθεση T-1/89 σκέψη 120, της 20^{ης} Μαρτίου 2002, υπόθεση T-9/99, σκέψη 199 και της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2006 υπόθεση T-168/01 σκέψη 76, T41/91 Bayer κατά Επιτροπής, σκέψεις 67-69, T-208/-01, Volkswagen κατά Επιτροπής, σκέψεις 30-32). Στα πλαίσια αυτά σε κάθετες

Αριθμός απόφασης: 263/2011

συμφωνίες οι συμβατικοί όροι, βάσει των οποίων απαγορεύονται στους αγοραστές –διανομείς οι εξαγωγές των προϊόντων του προμηθευτή, θεωρούνται ότι έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Έμμεσου χαρακτήρα μέτρο απαγόρευσης των παθητικών (εξαγωγικών) πωλήσεων συνιστά, μεταξύ άλλων, η πρόβλεψη κυρώσεων κατά του διανομέα σε περίπτωση πραγματοποίησης εξαγωγών (όπως διατύπωση απειλής καταγγελίας της σύμβασης) ή και η συμβατική υποχρέωση των διανομέων να ενημερώνουν τον προμηθευτή –παραγωγό πριν την πραγματοποίηση εξαγωγών (π.χ. μέσω Internet, απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 16-7-2003, COMP/37.975 –Yamaha παρ.107-109, T-175/95, BASF κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρ. 80-88, 109, T-77/92, Parker Pen κατά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής παρ. 37 και Alison Sones 2004, EC Competition Law, σελ. 630-631). Η πολιτική αυτή του προμηθευτή προβλέπει στη στεγανοποίηση της εγχώριας αγοράς (T-67/01 παρ. 101,105-108, 2002/190/EK, απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής SCB, παρ. 45 -46, 107, 144-145, 151, 154, 203/675/EK , Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Video Games, Nintendo Distri Bution, Nitendo –Omega, παρ. 164, 263, 283-284, 331-332). Επίσης και οι συμβατικοί όροι στις ανωτέρω συμβάσεις, βάσει των οποίων απαγορεύονται στο διανομέα οι πωλήσεις των προϊόντων σε ομάδα πελατών, θεωρούνται ιδιαίτερα σοβαροί περιορισμοί του ανταγωνισμού. Και τούτο διότι συνιστούν μέσο “καταμερισμού της αγοράς”, επηρεάζουν αρνητικά τον ανταγωνισμό με την άμβλυση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού, η οποία είναι πιθανό να διευκολύνει τον διαμερισμό της αγοράς από τον προμηθευτή και να οδηγήσει τελικά στην εφαρμογή διακρίσεων ως προς την τιμή τόσο σε επίπεδο χονδρεμπορίου όσο και σε επίπεδο λιανικής πώλησης (βλ. 97/123/EOK, Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Novalliance –System Form, παρ. 56,60). Σε κάθε περίπτωση οι προαναφερθέντες περιορισμοί συνιστούν εξ αντικειμένου (per se) απαγορευμένους περιορισμούς (hard core vestrictions) του ανταγωνισμού, χωρίς να ερευνάται αν πράγματι επήλθε το αντιανταγωνιστικό αποτέλεσμα στη σχετική αγορά, ενώ για τους υπόλοιπους περιορισμούς απαιτείται η κατάφαση της πραγματικής ή

Αριθμός απόφασης: 263/2011

δυννητικής τους επίδρασης στη σχετική αγορά (Δ.Εφ.Αθ. 604/2009, 2770/2004).

17.Επειδή, ακολούθως στο άρθρο 9, του ν. 703/2977 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 16 του ν. 3373/2005, ορίζεται ότι: “1. Η επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 και των άρθρων 2, 2^α και 5 ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφασή της: α) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείπουν αυτή στο μέλλον, β).....γ) να επιβάλλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης και ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής....δ).....στ) να επιβάλλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φθάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης. 5. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο προβλεπόμενη χρηματική ποινή ανέρχεται μέχρι του ποσού των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ για κάθε ημέρα καθυστέρησης συμμόρφωσης προς την απόφαση και από την ημερομηνία που θα ορίσει η απόφαση....”.

18. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα εξής: Με την 1012/26-3-2003 καταγγελία ενώπιον της καθής Επιτροπής Ανταγωνισμού η εταιρεία με την επωνυμία “βιβλιοπωλεία Φλωράς COSMOS –ΜΑΡΙΑ ΦΛΩΡΑ ΕΠΕ”, η οποία δραστηριοποιείται στην αγορά της λιανικής πώλησης ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου κατήγγελλε την προσφεύγουσα εταιρεία με την επωνυμία “Ανώνυμος Εταιρία Έκδοσης και Διακίνησης Εκπαιδευτικού Βιβλίου” (εφεξής ΑΠΟΛΛΩΝ), η οποία προήλθε

Αριθμός απόφασης: 263/2011

από την απορρόφηση (και μετονομασία), στις 10-12-2003, της εταιρείας ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ (έτος ίδρυσης 1985) από την “Αλκιβιάδης Ανώνυμη Τεχνική, Εργοληπτική – Εμπορική Εταιρεία Σχεδιασμού και Διαχείρισης Αναπτυξιακών και Πολιτιστικών Έργων”, η οποία δραστηριοποιείται, εκτός των άλλων, στην αγορά και χονδρική πώληση για ίδιο λογαριασμό ή και για λογαριασμό τρίτων βιβλίων εκμάθησης ξένων γλωσσών, ότι εκμεταλλεύεται καταχρηστικά τη δεσπόζουσα θέση, την οποία κατέχει στην αγορά της διακίνησης ξενόγλωσσου βιβλίου, ειδικά και διακριτικά σε βάρος της με 1) την διακριτική μείωση προς αυτήν των εκπτώσεων που της χορηγούσε, 2) την παρακώλυση των παράλληλων εισαγωγών σε ξενόγλωσσα βιβλία των οποίων η ΑΠΟΛΛΩΝ είχε αναλάβει την αποκλειστική διακίνηση στην Ελλάδα, 3) τη διακριτική μείωση προς την καταγγέλουσα του ποσοστού των επιστροφών και τον αυστηρό περιορισμό στον χρόνο πίστωσης και 5) τον αποκλεισμό εξυπηρέτησης της καταγγέλουσας από την κεντρική αποθήκη της. Στα πλαίσια της διερεύνησης της ανωτέρω καταγγελίας αρχικά με εντολή του Προέδρου της καθής Επιτροπής Ανταγωνισμού διενεργήθηκε αυτεπάγγελτος έλεγχος στα γραφεία της προσφεύγουσας (31-8-2004), ενώ απεστάλησαν επιστολές σε εταιρίες του κλάδου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η εταιρία “Ευσταθιάδης GROUP ΑΕ”, η οποία ιδρύθηκε το έτος 1990 και έχει ως αντικείμενο εργασιών, μεταξύ άλλων, τη διανομή και εμπορία ξενόγλωσσων βιβλίων, για συλλογή στοιχείων. Ακολούθως η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξέδωσε την 342/V/2007 προδικαστική απόφαση με την οποία αφενός ανέβαλε την έκδοση οριστικής απόφασης επί της υποθέσεως, αφετέρου κάλεσε τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α.) να διερευνήσει το ζήτημα των αποκλειστικών διανομών, περιλαμβάνοντας τις εκδοτικές επιχειρήσεις, με τις οποίες οι εταιρείες “ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ” και “ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ GROUP ΑΕ” συνδέονται με συμβάσεις διανομής με όρους αποκλειστικότητας και εντός έξι (6) μηνών να καταθέσει σχετική εισήγηση”. Σε εκτέλεση της ανωτέρω απόφασης η Γ.Δ.Α. απέστειλε σχετικά ερωτηματολόγια σε οκτώ (8) εταιρίες χονδρικού εμπορίου ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου και σε έντεκα (11) εκδοτικούς οίκους (εκ των οποίων τρεις

Αριθμός απόφασης: 263/2011

εδρεύουν στην αλλοδαπή). Για την αποστολή του ερωτηματολογίου στους εκδοτικούς οίκους του εξωτερικού ζητήθηκε η συνδρομή των αντίστοιχων αρχών ανταγωνισμού, βάσει του άρθρου 22 του Κανονισμού 1/2003. Κατόπιν τούτου, από την έρευνα της Γ.Δ.Α. τα πορίσματα της οποίας περιέχονται στην 2343/7-4-2008 εισήγησή της, τα υπομνήματα, τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία των εμπλεκόμενων μερών αλλά και την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Ολομέλειας της καθής Επιτροπής Ανταγωνισμού (οκτώ (8) συνεδριάσεις της το χρονικό διάστημα από 12-3-2009 έως και 10-4-2009) προέκυψαν τα εξής: Η προσφεύγουσα, στα πλαίσια της δραστηριοποίησής της στην αγορά χονδρικής πώλησης βοηθημάτων εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας συνήψε συμφωνία κεντρικής διάθεσης των βιβλίων του εκδοτικού οίκου "Hillside Press" για τα έτη 2005-2007, η οποία αφορούσε την ιδιωτική εκπαίδευση, αλλά λειτούργησε de facto ως αποκλειστικής διάθεσης, κατά δήλωση των αρμοδίων οργάνων της εν λόγω εκδοτικής εταιρίας (βλ. σχετικά την 3388/9-10-2008 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού σελ. 61). Παράλληλα η ίδια υπέγραψε με τον εκδοτικό οίκο "Ι. ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ ΑΕ", που έχει ως αντικείμενο εργασιών τις εκτυπώσεις και το χονδρικό εμπόριο βιβλίων για την εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας, σύμβαση κεντρικής διάθεσης των βιβλίων, κατά το χρονικό διάστημα από 2001 έως και 2007. Η ως άνω εκδοτική εταιρία προσκόμισε στοιχεία για τις πωλήσεις της ανά κανάλι διανομής για τα έτη 2003-2007, από τις οποίες προκύπτει ότι, εκτός από την Απόλλων ΑΕ, συνεργαζόταν και με άλλες εταιρίες – χονδρεμπόρους. Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 1 των συμβάσεων που υπογράφηκαν με την εν λόγω εκδοτική εταιρία "Ο ΔΙΑΝΟΜΕΑΣ αναλαμβάνει...την κεντρική διάθεση των βιβλίων της ΕΚΔΟΤΡΙΑΣ, στην αγορά δηλαδή από την εκδότρια προϊόντων που στη συνέχεια θα μεταπωλεί στους πελάτες της..." και ο "ΔΙΑΝΟΜΕΑΣ υποχρεούται σε Α) άρτια και έγκαιρη κάλυψη των αναγκών της αγοράς, β) σε τακτική ενημέρωση περί των αποθεμάτων βιβλίων (που βρίσκονται στις αποθήκες του), Γ).....Δ) σε διατήρηση της καλής ποιότητας των βιβλίων. Βιβλία θα επιστρέφονται μόνο κατά την περίπτωση, κατά την οποία είναι κακέκτυπα ή αποσυρόμενοι τίτλοι της ΕΚΔΟΤΡΙΑΣ, Ε) σε παραλαβή των βιβλίων από την

Αριθμός απόφασης: 263/2011

έδρα της ΕΚΔΟΤΡΙΑΣ εταιρίας” (άρθρο 3 αυτών). Επιπρόσθετα στην σύμβαση για τα έτη 2003-2006 περιλήφθηκε ο όρος “1. Ο Διανομέας αναλαμβάνει...την κεντρική διάθεση των βιβλίων της ΕΚΔΟΤΡΙΑΣ στην αγορά ...Ρητή εξαίρεση των ανωτέρω είναι η διάθεση των βιβλίων μέσω των βιβλιοπωλείων : Α. ΦΛΩΡΑ ΜΑΡΙΑ ΕΠΕ Δ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ –ΓΑΝΝΙΟΥ και Σια ΟΕ”, ο οποίος τελικά απαλείφθηκε στη σύμβαση του έτους 2007. Περαιτέρω η προσφεύγουσα εταιρεία είχε συνάψει συμφωνία αποκλειστικής διανομής με τον αλλοδαπό εκδοτικό οίκο “Pearson Education Limited”, ο οποίος πωλεί εκπαιδευτικά βιβλία επίσης εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας στην ελληνική αγορά από το 1982 και είναι 100% θυγατρική της Longman Communication Ltd (απώτερη μητρική της είναι η “Pearson plc ” για τη χρονική περίοδο 2003 έως και 2006, ενώ την 1-2-2007 συνήψαν νέα συμφωνία αποκλειστικής διάθεσης με τετραετή διάρκεια. Στις καταρτισθείσες συμβάσεις αναφέρονταν, μεταξύ άλλων τα εξής: i) “Η Εταιρεία ΑΠΟΛΛΩΝ θα πληρώνει μεταφορά, ασφάλιση και άλλα έξοδα αναφορικά με τα βιβλία που απομακρύνονται από την αποθήκη της εταιρείας PEARSON, καθώς και κάθε άλλο δασμό, φόρο ή έξοδα μεσολαβητών που συνδέονται με την εισαγωγή και παράδοση των βιβλίων” ii) “Η εταιρεία ΑΠΟΛΛΩΝ δεν θα αναλαμβάνει καμία ευθύνη για λογαριασμό της εταιρίας PEARSON, ούτε θα προβαίνει σε οιοσδήποτε δηλώσεις ούτε θα δίδει οιαδήποτε εγγύηση (διασφάλιση) για λογαριασμό της Η ΑΠΟΛΛΩΝ περαιτέρω δεν θα ενεργεί ως αντιπρόσωπος της PEARSON ούτε θα υπόσχεται ή εγγυάται δίχως τη συναίνεση της PEARSON αναφορικά με τα έργα εκτός αυτών που εμπεριέχονται στο υλικό προώθησης –marketing της PEARSON”. iii) “Η παράδοση των βιβλίων στην ΑΠΟΛΛΩΝ λαμβάνει χώρα από τη στιγμή της φόρτωσης των βιβλίων από την αποθήκη της PEARSON, στιγμή από την οποία η ΑΠΟΛΛΩΝ θεωρείται αποκλειστικά υπεύθυνη για τη διατήρηση της κατάστασης των έργων. Η ΑΠΟΛΛΩΝ θα πληρώνει τα κόμιστρα των φορτίων, τη μεταφορά και την ασφάλιση κάθε παραγγελίας στο όνομα του ορισμένου από εκείνη αντιπροσώπου” iv) “ Η εταιρία PEARSON δεν θα έχει καμία ευθύνη αναφορικά με κάθε έμμεση ή ειδική απώλεια ή ζημία (περιλαμβανομένων της απώλειας κερδών, εσόδων, ή πελατείας) της ΑΠΟΛΛΩΝ, είτε η ζημία αυτή

Αριθμός απόφασης: 263/2011

προκαλείται από παραβίαση συμβατικών υποχρεώσεων είτε προκαλείται από οιαδήποτε πράξη ή παράλειψη της PEARSON περιλαμβανομένης της αμέλειας της ή οπωσδήποτε άλλης”. Εξάλλου στο άρθρο 3–7 αυτών αναφερόταν ότι “Η ΑΠΟΛΛΩΝ θα ενημερώνει άμεσα την PEARSON για κάθε τι που μπορεί να ενδιαφέρει ή να είναι προς όφελός της σχετικά με τα βιβλία της και θα πρέπει, επίσης, άμεσα να προωθεί στη PE κάθε παραγγελία αναφορικά με τα βιβλία αυτά που λαμβάνει εκτός της περιοχής “όπου περιοχή είναι η Ελλάδα”, ενώ στο άρθρο 4.2 αναφερόταν ότι: “Εντός του πλαισίου που ορίζεται από το εφαρμοστέο δίκαιο και τους κανονισμούς αναφορικά με περιοριστικές πρακτικά, η ΑΠΟΛΛΩΝ δεν θα πωλεί, προωθεί τα βιβλία της PEARSON εκτός της περιοχής κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας χωρίς την προηγούμενη γραπτή συναίνεσή της”. Το σύνολο των πωλήσεων της ανωτέρω αλλοδαπής εταιρίας στην Ελλάδα είναι μόνο σε επίπεδο χονδρικού εμπορίου, και, κατά τα έτη 2003-2007 ανερχόταν σε (...) ευρώ, (...), (...) ευρώ, (...) ευρώ και (...) ευρώ αντίστοιχα. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της ΑΠΟΛΛΩΝ, κατά τα έτη 2001-2004, ανήλθε σε 31.580.745,79. Ευρώ, 39.464.427,07 ευρώ, 39.557.583,74 ευρώ και 40.745.520,14 ευρώ αντίστοιχα, τα δε έτη 2005-2007 ανήλθε σε 41.621.957,95 ευρώ, 45.237.001,48 ευρώ και 42.756.724,02 ευρώ αντίστοιχα, ενώ το ποσοστό του ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου ξεπέρασε το (...) % κατά μέσο όρο του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών της. Όσον αφορά την “Ευσταθιάδης group ΑΕ”, αυτή, εκτός των άλλων, ανέλαβε την αποκλειστική διανομή σε Ελλάδα και Κύπρο των βιβλίων εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας δύο αλλοδαπών εκδοτικών οίκων: α) των εκδόσεων της εταιρείας “OXFORD University Press”, η οποία αποτελεί τμήμα του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης του Ηνωμένου Βασιλείου, κατά το χρονικό διάστημα από 1-4-2004 έως και 31-3-2007 με συμφωνία ανανέωσής της για ένα ακόμα έτος (δηλαδή έως 31-3-2008), με έκπτωση (...) % στα βιβλία που εκδίδονται για την Ελλάδα και (...) % για τα υπόλοιπα βιβλία επί των συνιστώμενων λιανικών τιμών. Συγκεκριμένα στις ανωτέρω συμβάσεις αποκλειστικής διάθεσης περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, οι εξής όροι: “Ο διανομέας θα ενεργεί ως ανεξάρτητος διανομέας αγοράζοντας βιβλία από την OXFORD και μεταπωλώ-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

ντας τα στο δικό του όνομα, για ίδιο λογαριασμό και με δικό του κίνδυνο. Αναφορικά με τα βιβλία, ο διανομέας δεν μπορεί να ενεργεί στο όνομα και για λογαριασμό της OXFORD και δεν μπορεί να θεωρηθεί εκπρόσωπος ή αντιπρόσωπος” (άρθρο 2.3 της σύμβασης). “Ο κίνδυνος της απώλειας ή της ζημίας οιοδήποτε εκ των βιβλίων μεθίσταται στον Διανομέα από τη στιγμή της παράδοσης στο φορτωτή του διανομέα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Κατά τη διάρκεια της περιόδου που τα βιβλία παραμένουν.....στην κατοχή του διανομέα αλλά δεν έχουν εξοφληθεί, ο Διανομέας θα αποθηκεύσει τα βιβλία.....θα τα ασφαλίσει για ολόκληρη την αξία τους κατά πάντων των σχετικών κινδύνων....” (άρθρο 4.8 αυτής). β) Των εκδόσεων της εταιρείας “Burlington BV”, που έχει έδρα στην Ολλανδία (θυγατρική (...) % της Merrylee Aoldings B.V”, κατά τη χρονική περίοδο από 19-4-2000 έως και το έτος 2007. Οι πωλήσεις της στην Ελλάδα, κατά τα έτη 2003-2006, ανέρχονταν (σε εκατομμύρια ευρώ) (...), (...), και (...) αντίστοιχα. Ειδικότερα στην οικεία σύμβαση αποκλειστικής διανομής περιλαμβάνονταν και οι εξής όροι: “...Λιανική τιμή εννοείται η τιμή χωρίς Φ.Π.Α. σε τοπικό νόμισμα, την οποία θέτει η Β.Β.Υ από μόνη της, την οποία πρέπει να πληρώσει ο τελικός καταναλωτής για κάθε μία από τις εκδόσεις”, “Έκπτωση εννοείται η έκπτωση που δίνεται στην Ε.Γ. από την λιανική τιμή”, “Γεωγραφική περιοχή εννοούνται οι χώρες της Ελλάδας και Κύπρου” (άρθρο 1.1. της σύμβασης). Η Ε.Γ δεν μπορεί χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια της ΒΒV να πουλήσει εκδόσεις ΒΒ εκτός της γεωγραφικής περιοχής” (άρθρο 2.5) και “Η ΒΒV θα θέτει από καιρόν εις καιρό και μόνη της την λιανική τιμή σε τοπικό νόμισμα κάθε μίας από τις εκδόσεις ΒΒ στη γεωγραφική περιοχή. Η Ε.Γ θα πληροφορείται εγγράφως τις αλλαγές τιμών πριν την ημερομηνία αλλαγής τους” (άρθρο 4.1 της σύμβασης). Εξάλλου, ο συνολικός κύκλος εργασιών της “ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ GROUP ΑΕ” , για τα έτη 2001-2007, ανήλθε σε 19.558.484,34 ευρώ, 21.103.074,61 ευρώ, 22.945.923,24 ευρώ, 26.432.364,34 ευρώ, 28.673.565 ευρώ, 29.788.274 ευρώ και 29.861.197,3 ευρώ αντίστοιχα, ενώ οι πωλήσεις ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου επί του συνολικού κύκλου εργασιών της (μη περιλαμβανομένων των λεξικών) κάλυψαν, κατά μέσο όρο, ποσοστό (...)%. Ενόψει όλων αυτών, η καθής Επι-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

τροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση α) ως προς τη σχέση της προσφεύγουσας με τον εκδοτικό οίκο Μπουκουβάλα συνεκτιμώντας τους προαναφερθέντες όρους 1 και 3 της συναφθείσας σύμβασης κεντρικής διάθεσης αλλά και την από 24-4-2008 σχετική επιστολή της προσφεύγουσας κατέληξε στο συμπέρασμα, κατ' αρχάς, ότι η σχέση του εν λόγω εκδοτικού οίκου με αυτήν ήταν σύμβαση διανομής που είχε συναφθεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων. Περαιτέρω δε ότι, εν προκειμένω, δεν τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 81 Συνθ. ΕΚ, λόγω του μικρού μεριδίου αγοράς (...) και του μικρού συνολικού κύκλου εργασιών του εκδοτικού οίκου "ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ" στη σχετική αγορά, εξαιτίας των οποίων δεν επηρεάζεται αισθητά το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Αντίθετα η καθής Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη την απαγόρευση παθητικών πωλήσεων στην ανωτέρω ομάδα πελατών της, βάσει της σύμβασης κεντρικής διάθεσης (2003-2006), που αποτελεί per se απαγορευμένο περιορισμό (hard-core restriction) του ανταγωνισμού, χωρίς να ερευνάται αν πράγματι επήλθε το ανταγωνιστικό αποτέλεσμα, έκρινε ότι ο ως άνω συμβατικός όρος αποτελεί παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν.703/77 και συνεπώς συμπαρασύρει όλη τη συμφωνία εκτός της ομαδικής απαλλαγής (κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 4^α του Κανονισμού 2790/1999 σύμφωνα με την ανακοίνωση της 17-12-2001 της Επιτροπής Ανταγωνισμού). Β) Ως προς τη σχέση της προσφεύγουσας με τον αλλοδαπό εκδοτικό PEARSON η καθής Επιτροπή έλαβε υπόψη τους προεκτεθέντες συμβατικούς όρους και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αυτή ήταν σύμβαση αποκλειστικής διανομής, που είχε συναφθεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων, ενώ η ίδια συνεκτιμώντας αφενός το γεγονός ότι οι διαδοχικές κάθετες συμφωνίες μεταξύ της προσφεύγουσας και της PEARSON ως αποκλειστικής διανομής καταλάμβαναν το σύνολο της εθνικής αγοράς, ενώ το μερίδιο αγοράς του εκδοτικού αυτού οίκου υπερέβαινε το 10% εντός της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, αφετέρου ότι βάσει των προεκτεθέντων συμβατικών άρθρων 3,7 και 4.2 η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να προωθήσει τα βιβλία της εν λόγω προμηθεύτριας εκτός της Ελλάδος χωρίς προηγούμενη γραπτή συναίνεσή της κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, εν προκειμένω, πρόκειται για απαγόρευση των παθητικών (εξαγωγικών) πωλήσεων, που συνιστά

Αριθμός απόφασης: 263/2011

ανεπίτρεπτο περιορισμό hard-Cove restriction) του ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχ. β΄ του Κανονισμού 2790/1999 και ως τέτοιος αποτελεί παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 και 81 παρ. 1 της Συνθ. ΕΚ και, ως εκ τούτου, συμπαρασύρει εκτός πεδίου εφαρμογής της ομαδικής απαλλαγής τη συμφωνία στο σύνολό της (άρθρο 81 παρ. 3 Συνθ. ΕΚ σε συνδυασμό με τα άρθρα 2 και 4 του Κανονισμού 2790/1999). Και τούτο διότι η καθής Επιτροπή έκρινε ότι, μόνη η ύπαρξη του γενικόλογου περιορισμού στο άρθρο 4.2 με τη μορφή του “πλασίου που ορίζεται από το εφαρμοστέο δίκαιο και τους κανονισμούς αναφορικά με περιοριστικές πρακτικές”, δεν αίρει την παραβατικότητα της συγκεκριμένης συμβατικής ρύθμισης, εφόσον από την ένορκη κατάθεση της μάρτυρος της Pearson (...), κατά την ακροαματική διαδικασία, προέκυψε ότι ο εκδοτικός οίκος χρησιμοποιούσε τυποποιημένα συμβόλαια διανομής σε όλα τα κράτη – μέλη, στα οποία διένειμε τα βιβλία του, επιδιώκοντας την κατανομή των αγορών, η οποία, σε κάθε περίπτωση, έρχεται σε αντίθεση με τους σκοπούς του δικαίου του ανταγωνισμού, καθόσον εμποδίζει την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Κατόπιν όλων αυτών, στα πλαίσια διερεύνησης του εάν επήλθε ή όχι σωρευτικό αποτέλεσμα εξαιτίας των ανωτέρω παράλληλων δικτύων κάθετων συμφωνιών αποκλειστικής διανομής λήφθηκαν υπόψη τα ακόλουθα: 1) Τα μερίδια αγοράς των εμπλεκόμενων εκδοτικών οίκων, κατά το χρονικό διάστημα 2006-2007, α) Hillside Press (...)% β) Pearson (...)% γ) Burlinglton Books (...)% και δ) OXFORD University Press (...). 2) Τα μερίδια αγοράς της ΑΠΟΛΛΩΝ (προσφεύγουσας) και της “Ευσταθιάδης Group ΑΕ”, κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου 2002-2006, στη σχετική αγορά χονδρεμπορίου ξενόγλωσσων βιβλίων που κυμαίνονταν για μεν την πρώτη μεταξύ 36-42% για δε τη δεύτερη αυτών μεταξύ 27-34%, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στους εν λόγω διανομείς είχε ανατεθεί (ακόμη και κατά τη διάρκεια του 2007) αποκλειστικά η διάθεση σημάτων που προσέγγιζαν περίπου το 45% (πολλαπλή αποκλειστική αντιπροσωπεία). Συγκεκριμένα η εταιρεία ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ, έχοντας αναλάβει την αποκλειστική διανομή δύο σημαντικών σημάτων BURLINGTON και OXFORD, της μεν πρώτης μετά το έτος 2000 και της δεύτερης από το έτος 2004 και εφεξής, στεγανοποίησε μερίδιο της α-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

γοράς, που προσέγγιζε το 23% και προερχόταν από το αθροιστικό μερίδιο αγοράς των δύο αυτών εκδοτικών οίκων. Αντίστοιχα η προσφεύγουσα εταιρεία είχε αναλάβει την αποκλειστική διανομή του εκδοτικού οίκου PEARSON με μερίδιο αγοράς περίπου (...) % και του εκδοτικού οίκου Hillside Press (τουλάχιστον μέχρι το έτος 2006) με μερίδιο αγοράς (...) %, με αποτέλεσμα τη στεγανοποίηση συνολικού μεριδίου αγοράς που προσεγγίζει το 21%. 3) Το γεγονός ότι οι ανωτέρω δύο χονδρέμποροι – διανομείς, διέθεταν πολύ οργανωμένο και ευρύ δίκτυο διανομής όπως άλλωστε προκύπτει και από τους σχετικούς όρους των οικείων συμβάσεων αποκλειστικής διανομής. 4) Επίσης ότι από τα στοιχεία του φακέλου, κατά τη διάρκεια των ετών 2002-2006, προέκυψε ότι τα μερίδια αγοράς των εμπλεκόμενων εκδοτικών οίκων παρέμειναν σταθερά χωρίς σοβαρές ανακατατάξεις και 5) το γεγονός ότι στην αγορά χονδρικής πώλησης, κατά τον κρίσιμο χρόνο, εισήλθε μόνο ένας χονδρέμπορος, ο εκδότης SUPER COURSE, σύμφωνα με όσα κατέθεσε, κατά την ακροαματική διαδικασία (27-3-2009), η μάρτυρας (...). Βάσει των ανωτέρω δεδομένων η Επιτροπή Ανταγωνισμού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στην παρούσα περίπτωση συντρέχει σωρευτικό αποτέλεσμα (cumulative effect), το οποίο επιφέρει αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα, κυρίως με τη δημιουργία φραγμών εισόδου στην αγορά του χονδρεμπορίου, κατά παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και του 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ. Στη συνέχεια η ίδια έκρινε ότι λόγω του μικρού ποσοστού (...) που κατείχε ο εκδοτικός οίκος Hillside στην εν λόγω αγορά (2006), οι συμφωνίες που είχε συνάψει με την ΑΠΟΛΛΩΝ, αν και προσμετρώνται στο σχηματισμό του σωρευτικού αποτελέσματος στη σχετική αγορά, εντούτοις αυτές εμπίπτουν στον κανόνα για τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας (de minimis), με συνέπεια να μην εφαρμόζονται ως προς αυτές τα άρθρα 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ, 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και ο Κανονισμός 2790/1990. Και τούτο διότι η συμμετοχή μιας συμφωνίας περιοριστικής του ανταγωνισμού στο σχηματισμό σωρευτικού αποτελέσματος λειτουργεί ανεξάρτητα από την υπαγωγή της ή μη στην εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 1 Συνθ ΕΚ ή στην εξαίρεση της παρ. 3 του ίδιου άρθρου, αρκεί παρόμοιοι περιορισμοί, που έχουν ως αποτέλεσμα τη στεγανοποίηση της αγοράς να επιχει-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

ρούνται από πολλούς ή από τους “ηγέτες” παίκτες στην αγορά (val Korah and Denis O’ Sullivan ο.π. σελ.247). Στην προκειμένη περίπτωση η καθής Επιτροπή έκρινε ότι ηγετικό ρόλο στο σχηματισμό του σωρευτικού αποτελέσματος διαδραμάτισαν εξίσου οι εκδοτικοί οίκοι BURLINGTON, PEARSON και OXFORD , οι οποίοι από νόμοι τους υπερβαίνουν το ανεκτό από την Ευρωπαϊκή Ένωση όριο του 30% στεγανοποιώντας αθροιστικά ποσοστό 37% της σχετικής αγοράς. Ακολούθως η ίδια έκρινε ότι δεν τυγχάνει ατομικής απαλλαγής, κατ’ εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3 Συνθ. ΕΚ, η συμφωνία της προσφεύγουσας με τον εκδοτικό οίκο PEARSON, διότι πρωτίστως στην σχετική συμφωνία όπως προαναφέρθηκε διαπιστώθηκαν περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας που αφορούν την κατανομή της αγοράς και την απαγόρευση παθητικών (εξαγωγικών) πωλήσεων (άρθρο 4 στοιχ. β’ του Κανονισμού 2790/1999). Ως εκ τούτου, σε καμία περίπτωση δεν συντρέχουν σωρευτικά οι τέσσερις προϋποθέσεις που τίθενται από την προεκτεθείσα διάταξη του άρθρου 81 παρ. 3 Συνθ. ΕΚ. Άλλωστε η Επιτροπή, ως προς τις λοιπές τρεις προϋποθέσεις κατέληξε στο συμπέρασμα αφενός ότι η επέκταση του δικτύου διανομής δεν προέκυψε ότι υπήρξε αποτέλεσμα μόνο της αποκλειστικής συνεργασίας της με τον αλλοδαπό αυτό εκδοτικό οίκο καθώς και ότι αυτό δεν μπορεί να αξιοποιηθεί ή δεν αξιοποιήθηκε ταυτόχρονα προκειμένου να διανεμηθούν και βιβλία άλλων εκδοτικών οίκων, με τους οποίους ταυτόχρονα αυτή συνεργαζόταν, αφετέρου ότι, από την ακροαματική διαδικασία, δεν αποδείχθηκε πλήρως το όφελος που αντλεί ο καταναλωτής από την μετακύλιση των όποιων ωφελειών από τη βελτίωση της παραγωγής των εμπλεκόμενων εκδοτικών επιχειρήσεων, ενώ δεν αποδείχθηκε και η τελευταία προϋπόθεση, σχετικά με το εάν η συμφωνία επιβάλλει περιορισμούς, οι οποίοι δεν είναι απαραίτητοι για την επίτευξη της επικαλούμενης βελτίωσης της παραγωγής. Παράλληλα η καθής Επιτροπή αποφάσισε ότι, εν προκειμένω, δεν υπήρχε δυνατότητα χορήγησης ατομικής απαλλαγής, εκτός των άλλων, στην προσφεύγουσα, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 703/1977, διότι δεν της γνωστοποιήθηκαν τόσο οι συμβάσεις διανομής μεταξύ αυτής και του εκδοτικού οίκου Hillside Press από 1-4-2005 έως και 10-12-2005 καθώς και από 1-4-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

2005 μέχρι και 10-12-2006, όσο και η σύμβαση αποκλειστικής διανομής της ίδιας με τον εκδοτικό οίκο PEARSON που καταρτίστηκε την 1-2-2004 με τριετή διάρκεια και ανανεώθηκε από 1-2-2007 για τέσσερα χρόνια. Ενόψει όλων αυτών με την προσβαλλόμενη απόφαση σε βάρος της προσφεύγουσας εταιρείας καταλογίστηκε πρόστιμο συνολικού ύψους 1.193.171,91 ευρώ για τις παραβάσεις απαγόρευσης των παθητικών πωλήσεων (σε ομάδα πελατών) και της απαγόρευσης εξαγωγών (άρθρα 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 Συνθ. ΕΚ). Αναλυτικότερα το πρόστιμο σε αυτήν λόγω της κάθετης σύμβασης με τον εκδοτικό οίκο Μπουκουβάλα υπολογίστηκε στο ποσό των 214.089,84 ευρώ, δηλαδή σε ποσοστό (...) % επί των γνωστοποιηθέντων από την ίδια ακαθαρίστων εσόδων, κατά το επίδικο διάστημα (2002-2006), τα οποία ανέρχονταν σε (...), (...), (...), (...) και (...) ευρώ αντίστοιχα, αφού συνεκτιμήθηκαν η βαρύτητα (απαγόρευση παθητικών πωλήσεων σε ομάδα πελατών) και η χρονική διάρκεια της παράβασης, ενώ το πρόστιμο λόγω της κάθετης σύμβασης με την εταιρεία Pearson καθορίστηκε στο ποσό των 979.082,07 ευρώ, δηλαδή σε ποσοστό (...) % επί των πραγματοποιηθέντων ακαθαρίστων εσόδων, κατά τα έτη 2002-2007, τα οποία ανέρχονταν στο ποσό των (...), (...), (...), (...), (...) και (...) ευρώ αντίστοιχα, βάσει της βαρύτητας (απαγόρευση εξαγωγών) και της χρονικής διάρκειας της παράβασης. Επιπρόσθετα, η προσφεύγουσα υποχρεώθηκε να παύσει τις αποδοθείσες παραβάσεις και να τις παραλείψει στο μέλλον. Στα πλαίσια αυτά, η ίδια επαπειλήθηκε με χρηματική ποινή πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης, αν με απόφαση της Επιτροπής βεβαιωθεί η συνέχιση ή η επανάληψη των παραβάσεων αυτών. Τέλος επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα πρόστιμο ύψους 15.000 ευρώ για μη γνωστοποίηση των συμβάσεων διανομής με τους εκδοτικούς οίκους Pearson, Hillside Press και Μπουκουβάλας, οι οποίες καταρτίστηκαν μετά την 2-8-2005, κατά παράβαση του άρθρου 21 του ν. 703/1977, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3373/2005.

19.Επειδή, από όσα εκτέθηκαν ανωτέρω προκύπτει ότι η προσφεύγουσα συνήψε με τον εκδοτικό οίκο Μπουκουβάλα διαδοχικές συμβάσεις διανομής των βιβλίων του, κατά το χρονικό διάστημα 2003-2006, στις οποίες

Αριθμός απόφασης: 263/2011

περιλαμβανόταν ο συμβατικός όρος μη διάθεσης των βιβλίων της σε ομάδα πελατών (Φλωρά Μαρία ΕΠΕ, Ψυχογιός –Γιαννιού και Σια ΟΕ), όρος ο οποίος είχε περιληφθεί άλλωστε και στην αντίστοιχη σύμβαση του έτους 2002 με εξαιρούμενη άλλη ομάδα πελατών (...), γεγονός που αναφέρεται στην εισήγηση (σελ. 56) της Γ.Δ.Α. και την οποία συνεκτίμησε η καθής Επιτροπή για την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης ως εκ τούτου το Δικαστήριο κρίνει ότι στοχοθετείται συμφωνία απαγόρευσης παθητικών πωλήσεων σε ομάδα πελατών με στόχο τον καταμερισμό της αγοράς, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977. Εξάλλου, αλυσιτελώς προβάλλεται από την προσφεύγουσα ότι η εν λόγω απαγόρευση δεν εφαρμόστηκε και, ως εκ τούτου δεν αποδεικνύεται η απαιτούμενη σύμπτωση βουλήσεως, κατ' εκτίμηση αφενός των νόμιμα προσαχθέντων πολυάριθμων τιμολογίων πώλησης προς τους ανωτέρω πελάτες, αφετέρου όσων σχετικά αναφέρθηκαν, κατά την ακροαματική διαδικασία από τους μάρτυρες (...) και (...). Και τούτο διότι για τη στοιχειοθέτηση της προπεριγραφόμενης παραβάσεως δεν είναι απαραίτητη η εφαρμογή στην πράξη του ανωτέρω ιδιαίτερης σοβαρότητας (hardcore restriction) περιορισμού του ανταγωνισμού (Δ.Εφ. Αθ. 604/2009). Με τα δεδομένα αυτά, νόμιμα καταλογίστηκε σε βάρος της προσφεύγουσας με την προσβαλλόμενη απόφαση η ένδικη παράβαση μόνο του άρθρου 1 παρ. του ν. 703/1997, λόγω του μικρού μεριδίου του ως άνω εκδοτικού οίκου (περίπου (...)%) καθώς και του μικρού συνολικού κύκλου εργασιών του.

20. Επειδή, ακολούθως, όσον αφορά τη σύμβαση αποκλειστικής διανομής που συνήψε η προσφεύγουσα με τον αλλοδαπό οίκο Pearson, κατά τη χρονική περίοδο 2003-3006, η οποία ανανεώθηκε την 1-2-2007 για τέσσερα (4) ακόμη χρόνια, το Δικαστήριο συνεκτιμώντας α) τους προεκτεθέντες συμβατικούς όρους 3.7 και 4.2 που συνίστανται στην άμεση υποχρέωση ενημέρωσης του προμηθευτή για κάθε παραγγελία “εκτός της περιοχής” και την δέσμευση μη πώλησης προϊόντων εκτός περιοχής χωρίς προηγούμενη γραπτή συναίνεση, β) ότι όπως προεκτέθηκε (σκέψη 164), η άμεση ή έμμεση απαγόρευση των παθητικών (εξαγωγικών) πωλήσεων συνιστά εξ αντικειμένου

Αριθμός απόφασης: 263/2011

(per se) απαγορευμένο περιορισμό (hard Core restriction), χωρίς να ερευνάται αν πράγματι επήλθε το αντιανταγωνιστικό αποτέλεσμα στη σχετική αγορά και γ) το γεγονός ότι αυτή εφάρμοσε το συμβατικό όρο της ενημέρωσης όσον αφορά την εκτέλεση παραγγελιών εκτός της Ελληνικής Επικρατείας, ανεξαρτήτως της μικρής αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν, (συγκεκριμένα μία πώληση αξίας (...) ευρώ στην Γερμανία και άλλη μία στην Κύπρο αξίας περίπου (...) Ευρώ), όπως επιβεβαιώθηκε, κατ' αρχάς, τόσο από (...) με την ιδιότητα του (...) της προσφεύγουσας όσο και τη μάρτυρα της Pearson (...), ακόμη και στην περίπτωση που αυτή χαρακτηριστεί σύμβαση προσχώρησης, βάσει της μαρτυρικής κατάθεσης της τελευταίας, που δήλωσε ότι το σχέδιο της εν λόγω συμφωνίας "χρησιμοποιείται και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης", κρίνει ότι η εν λόγω απαγόρευση συνιστά ανεπίτρεπτο περιορισμό του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι με αυτήν επιδιώκεται η κατανομή των αγορών και ειδικότερα η παγίωση των εθνικών αγορών, με συνέπεια με αυτή (κάθετη σύμβαση) να παραβιάζεται τόσο το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 όσο και το άρθρο 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ. Και τούτο καθόσον ο ανωτέρω αλλοδαπός οίκος συγκεντρώνει μερίδιο αγοράς (...), βάσει των στοιχείων που προσκομίστηκαν από τον ίδιο για το έτος 2006 ενώπιον της Γενικής Διεύθυνσεως Ανταγωνισμού, ενώ οι διαδοχικές αυτές κάθετες συμφωνίες καλύπτουν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας απορρίπτοντας ως αβάσιμους τους σχετικούς αντίθετους προβαλλόμενους από την προσφεύγουσα ισχυρισμούς. Άλλωστε, σε κάθε περίπτωση, η γενικόλογη διατύπωση στο άρθρο 4.2 (σκέψη 13^η) της απαγόρευσης των εξαγωγών "εντός του πλαισίου που ορίζεται από το εφαρμοστέο δίκαιο και τους κανονισμούς αναφορικά με τις περιοριστικές πρακτικές", δεν αίρει την παραβατικότητα της συγκεκριμένης προβλέψεως, καθόσον, αν δεν υπήρχε πρόθεση παρεμπόδισης, η επίδικη σύμβαση αποκλειστικής διανομής απλώς δεν θα αναφερόταν σε απαγόρευση των εξαγωγών χωρίς προηγούμενη γραπτή συναίνεση του προμηθευτή, ούτε θα περιείχε χαρακτηρισμό αυτού του περιορισμού απορρίπτοντας ως αβάσιμους τους αντίθετους προβαλλόμενους με την ένδικη προσφυγή ισχυρισμούς.

Αριθμός απόφασης: 263/2011

21. Επειδή, στη συνέχεια στην παρ. 3 του άρθρου 81 της ΣυνθΕΚ ορίζεται ότι: “Οι διατάξεις της παρ. 1 δύνανται να κηρυχθούν ανεφάρμοστες Σε κάθε συμφωνία ή κατηγορία συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων, σε κάθε απόφαση ή κατηγορία αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων και σε κάθε εναρμονισμένη πρακτική ή κατηγορία εναρμονισμένων πρακτικών, η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία: α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών, και β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων”.

22. Επειδή, με το άρθρο 2 παρ. 1 του Κανονισμού 2790/1999 (L. 336 της 29/12/1999) ορίζεται ότι: “Σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 3 της συνθήκης και με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, το άρθρο 81 παράγραφος 1 κηρύσσεται ανεφάρμοστο στις συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που συνάπτονται μεταξύ δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, καθεμία εκ των οποίων δραστηριοποιείται, για το σκοπό της συμφωνίας, σε διαφορετικό επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής ή διανομής, και που αφορούν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα μέρη μπορούν να προμηθεύονται, να πωλούν ή να μεταπωλούν ορισμένα αγαθά ή υπηρεσίες”. Επίσης με το άρθρο 3 του ίδιου Κανονισμού ορίζεται ότι: “1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, η απαλλαγή που προβλέπεται από το άρθρο 2 εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι το μερίδιο αγοράς που διαθέτει ο προμηθευτής δεν υπερβαίνει το 30% της σχετικής αγοράς, στην οποία πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη σύμβαση. 2...”. Εξάλλου το άρθρο 4 αυτού ορίζει ότι: “Η απαλλαγή που προβλέπεται στο άρθρο 2 δεν ισχύει για τις κάθετες συμφωνίες οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, που υπόκεινται στον έλεγχο των μερών έχουν ως αντικείμενο: α) τον περιορισμό της δυνατότητας του αγοραστή να καθορίζει τις τιμές πώλησης, χωρίς να θίγεται η δυνατότητα του προμηθευτή

Αριθμός απόφασης: 263/2011

να επιβάλλει μέγιστη τιμή πώλησης ή να συνιστά τιμή πώλησης, υπό τον όρο ότι αυτές δεν ισοδυναμούν με πάγια ή ελάχιστη τιμή πώλησης συνεπεία πιέσεων οποιουδήποτε μέρους στη σύμβαση ή κινήτρων που προσφέρονται από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος. β) Τον περιορισμό σχετικά με την περιοχή στην οποία, ή σχετικά με τους πελάτες στους οποίους ο αγοραστής δύναται να πωλεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη σύμβαση...”, ενώ με το άρθρο 6 ορίζεται ότι: Η Επιτροπή δύναται να άρει το ευεργέτημα της εφαρμογής του παρόντος Κανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 του Κανονισμού αριθ. 19/65/ΕΟΚ, εφόσον διαπιστώσει, σε συγκεκριμένη περίπτωση, ότι οι κάθετες συμφωνίες στις οποίες εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός έχουν εν τούτοις αποτελέσματα ασυμβίβαστα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το άρθρο 81 παράγραφος 3, ιδίως, στις περιπτώσεις που η πρόσβαση στη σχετική αγορά ή ο ανταγωνισμός εντός αυτής περιορίζεται σημαντικά λόγω των σωρευτικών επιπτώσεων από τα παράλληλα δίκτυα παρόμοιων κάθετων περιορισμών που συνάπτονται από ανταγωνιζόμενους προμηθευτές ή αγοραστής”, ενώ με το άρθρο 7 του εν λόγω Κανονισμού ορίζονται τα εξής: Όταν σε συγκεκριμένη περίπτωση οι κάθετες συμφωνίες στις οποίες εφαρμόζεται η προβλεπόμενη στο άρθρο 2 απαλλαγή έχουν αποτελέσματα ασυμβίβαστα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3 στο έδαφος κράτους μέλους, ή σε μέρος αυτού, που έχει όλα τα χαρακτηριστικά διακεκριμένης γεωγραφικής αγοράς, η αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους δύναται να άρει το ευεργέτημα της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ως προς αυτό το έδαφος, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 6”.

23. Επειδή, η ομαδική, βάσει του άρθρου 2 παρ. 1 του Κανονισμού 2790/199, απαλλαγή μιας κάθετης συμφωνίας προσδίδει στην τελευταία νόμιμο περιεχόμενο, κατά το τεκμήριο πλήρωσης των προϋποθέσεων του άρθρου 81 παρ. 3 της ΣυνΕΚ, με αποτέλεσμα τη μη εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 1 ΣυνΕΚ. Στα πλαίσια όμως αυτά δεν καλύπτονται από την εν λόγω απαλλαγή κάθετες συμφωνίες, οι οποίες εμπεριέχουν συμβατικούς όρους που συνιστούν περιορισμούς ιδιαίτερης σοβαρότητας (hardcore restrictions), όπως εν-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

δεικτικά είναι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης (συγκεκριμένης ή κατώτατης) και η κατανομή αγοράς μέσω απαγορεύσεων – περιορισμών είτε των εξαγωγών των προϊόντων του προμηθευτή από τον αγοραστή – αποκλειστικά διανομέα είτε των παθητικών πωλήσεων (σε ομάδα πελατών) των εν λόγω προϊόντων από τον τελευταίο. Επίσης οι προϋποθέσεις ομαδικής απαλλαγής, ενδέχεται να μην πληρούνται όταν η πρόσβαση στη σχετική αγορά ή ο ανταγωνισμός εντός αυτής περιορίζονται σημαντικά λόγω των σωρευτικών αποτελεσμάτων των παράλληλων δικτύων παρόμοιων κάθετων συμφωνιών που εφαρμόζουν ανταγωνιζόμενοι προμηθευτές. Τα παράλληλα δίκτυα κάθετων συμφωνιών θεωρούνται ως παρόμοια, εάν περιέχουν περιορισμούς, που παράγουν παρόμοια αποτελέσματα στη σχετική αγορά. Το εν λόγω σωρευτικό αποτέλεσμα ερευνάται σε σχέση με τις συμβάσεις αποκλειστικής διανομής. Ως συμβάσεις αποκλειστικής διανομής θεωρούνται αυτές, στις οποίες ο προμηθευτής συμφωνεί να πωλεί τα προϊόντα του μόνο σε ένα διανομέα σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Για την εξέταση των σωρευτικών αποτελεσμάτων παράλληλων δικτύων αποκλειστικής διανομής, προκειμένου να κριθεί αν υπάρχει παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 Συνθ ΕΚ συνεκτιμώνται τα ακόλουθα: 1) Η θέση που κατέχει στη σχετική αγορά ο προμηθευτής και οι ανταγωνιστές του, η οποία προσδιορίζεται κατά κύριο λόγο από το μερίδιο αγοράς που κατέχουν στη σχετική αγορά του προϊόντος ή και στη γεωγραφική αγορά, καθώς η άμβλυνση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού δημιουργεί προβλήματα μόνον εάν ο ανταγωνισμός μεταξύ των σημάτων είναι περιορισμένος. Η άμβλυνση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο αθέμιτης σύμπραξης, ιδιαίτερα όταν αρκετοί προμηθευτές εφαρμόζουν παρόμοια συστήματα διανομής. Η πολλαπλή αποκλειστική αντιπροσωπεία, δηλαδή όταν διάφοροι προμηθευτές ορίζουν τον ίδιο αποκλειστικό διανομέα σε μία δεδομένη γεωγραφική περιοχή μπορεί να αυξήσει περαιτέρω τον κίνδυνο αθέμιτης σύμπραξης. Όσο υψηλότερο είναι το αθροιστικό μερίδιο των σημάτων που διανέμονται από τον πολλαπλό διανομέα, τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος αθέμιτης σύμπραξης και μειώνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των σημάτων. 2) Η θέση του αγοραστή στην αγορά, διότι το εν

Αριθμός απόφασης: 263/2011

λόγω μερίδιο αγοράς αντικατοπτρίζει τη σημασία της ζήτησης του για τους πιθανούς προμηθευτές του. Ο αποκλεισμός άλλων διανομέων από την αγορά καθίσταται σοβαρότερος στην περίπτωση της πολλαπλής αποκλειστικής αντιπροσωπείας. 3) Οι φραγμοί στην είσοδο που ενδέχεται να εμποδίζουν τους προμηθευτές να δημιουργήσουν νέους ή να βρουν εναλλακτικούς διανομείς. Συγκεκριμένα έχει κριθεί ότι, εφόσον τα πλέγματα συμβάσεων αποκλειστικότητας, που έχουν διαμορφώσει οι δύο κύριοι διανομείς, επηρεάζουν ποσοστό της αγοράς που υπερβαίνει σε βαθμό εξαρτήσεως το όριο του 30%, τούτο δεν θεωρείται ανεκτό από απόψεως σωρευτικού αποτελέσματος 4) Το επίπεδο εμπορίου (χονδρικής –λιανική πώληση) και 5) η ωριμότητα της αγοράς που αποτελεί επίσης σημαντικό παράγοντα, διότι η άμβλυνση του ενδοσηματικού ανταγωνισμού και οι διακρίσεις σε επίπεδο τιμών μπορεί να αποτελέσουν σοβαρό πρόβλημα σε μία ώριμη αγορά.

24. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση για τη χορήγηση ή μη ομαδικής απαλλαγής από την εφαρμογή και άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθ. ΕΚ και την ύπαρξη ή μη σωρευτικού αποτελέσματος, κατά συνεκτίμηση τόσο των σχετικών στοιχείων και περιέχονται στην εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, την οποία έλαβε υπόψη της και η καθής Επιτροπή και εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση όσο και των στοιχείων που αναφέρονται στην τελευταία, ειδικότερα ότι: 1) Οι εταιρείες ΑΠΟΛΛΩΝ (προσφεύγουσα) και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ είχαν διαμορφώσει ισχυρή δύναμη αγοράς, κατά τον κρίσιμο χρόνο (2002-2006), καθόσον διέθεταν στην αγορά χονδρεμπορίου ξενόγλωσσων βιβλίων μερίδια αγοράς, τα οποία κυμαίνονταν για μεν την πρώτη μεταξύ 36-42%, για δε τη δεύτερη αυτών μεταξύ 27-34%, ενώ τα μερίδια των λοιπών διανομέων κυμαίνονταν αντίστοιχα κάτω του 10%. Συγκεκριμένα, κατά το έτος 2002, οι δύο αυτές χονδρεμπορικές εταιρείες κατείχαν συνολικά μερίδιο άνω του 60% της σχετικής αγοράς (δείκτης συγκέντρωσης των δύο εταιριών $CR_2 = 68,6\%$), ενώ ταυτόχρονα η τιμή Herfindahl (CHHI) ανερχόταν σε 2.594, που χαρακτηρίζει αγορά με υψηλό βαθμό συγκέντρωσης, εφόσον οι τιμές μεταξύ του 1.000 και του 1.800 σηματοδοτούν αγορά που έχει μέτριο βαθμό συγκέντρωσης. Παράλληλα το έτος 2006 ο βαθμός συγκέντρωσης αυξήθηκε

Αριθμός απόφασης: 263/2011

(CR2:76,8%) και η κατάταξη των επιχειρήσεων αυτών (ως προς τα μερίδια αγοράς τους) παρέμεινε η ίδια. 2) Οι ως άνω διανομείς είχαν αναλάβει, ακόμη και κατά τη διάρκεια του έτους 2007, αποκλειστικά τη διάθεση σημάτων που προσέγγιζαν ποσοστό 45% (πολλαπλή αντιπροσωπεία), ποσοστό που υπερβαίνει κατά πολύ το 30% -που έχει τάξει ως σχετικά ανεκτό όριο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ο.π. , παρ. 120- απόφαση Π.Ε.Κ. της 8.6.1995, υπόθεση Cagnese –IGLO GMBH κατά Επιτροπής – Συλλογή 1995, σελ. 11, 1995, σκ. 4). Ειδικότερα η εταιρεία Ευσταθιάδης είχε στεγανοποιήσει αθροιστικά μερίδιο αγοράς 23% με τη λήψη της αποκλειστικής διανομής δύο σημαντικών σημάτων α) Burlington από το έτος 2000 και β) Oxford από το έτος 2004 και εφεξής, ενώ η προσφεύγουσα διανομέας αντίστοιχα στεγανοποίησε ποσοστό 21% περίπου της εγχώριας αγοράς (δηλαδή Hillside Press μερίδιο αγοράς (...) και Pearson με μερίδιο αγοράς (...)). 3) Τα μερίδια αγοράς των εμπλεκόμενων εκδοτικών επιχειρήσεων, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, βάσει των στοιχείων που προσκομίστηκαν από τις ίδιες που διαμορφώθηκαν ως εξής: α) Burlington Books (...), β) Pearson Education (...) γ) Oxford University Press (...) και δ) Hillside Press (...). 4) Οι συγκεκριμένες χονδρεμπορικές επιχειρήσεις διέθεταν πολύ οργανωμένο και ευρύ δίκτυο διανομής, όπως βεβαίωσαν κατά την ακροαματική διαδικασία οι μάρτυρες (...). Ο τελευταίος αυτών μάλιστα ως διευθύνων σύμβουλος αναφέρθηκε και στα παρασχεθέντα Logistics από την προσφεύγουσα διανομέα προς τον εκδοτικό οίκο Pearson, που σχετίζονται, με τη διαχείριση – αποθήκευση των δειγμάτων που ο τελευταίος έστειλε στα φροντιστήρια για την προώθηση (διαφήμιση) των βιβλίων του στην Ελληνική Επικράτεια, 5) ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την είσοδο νέων χονδρεμπόρων – αγοραστών είναι προεχόντως η εξασφάλιση σημαντικών αποκλειστικοτήτων ή κεντρικών διαθέσεων, αλλά ήδη μεγάλο μέρος αυτών ήταν συγκεντρωμένο από την προσφεύγουσα και την Ευσταθιάδης Group λόγω των υφιστάμενων παράλληλων δικτύων παρόμοιων κάθετων συμφωνιών και 6) τον, κατά την ακροαματική επίσης διαδικασία, αποδειχθέντα έντονο εποχικό χαρακτήρα της εν λόγω αγοράς (κύριος όγκος παραγγελιών κατά την περίοδο Μαΐου – Ιουνίου, με

μεγαλύτερο ποσοστό πωλήσεων ξενόγλωσσων βιβλίων με την έναρξη του σχολικού έτους) και την, εξ αυτού του λόγου, προκαλούμενη μεγάλη αβεβαιότητα, εξαιτίας της οποίας ένας εκδότης επιλέγει να συνεχίσει να συνεργάζεται *ceteris paribus* με τον χονδρέμπορο με τον οποίο έχει ήδη αναπτύξει μία σχέση εμπιστοσύνης λόγω της υπάρχουσας αποκλειστικότητας, αντί να επιλέξει μία νέα χονδρεμπορική εταιρεία, που προσφέρει όρους παρόμοιους ή και ελαφρώς καλύτερους, το Δικαστήριο κρίνει ότι, εν προκειμένω, δημιουργήθηκαν, κατ' εξοχήν, σοβαρά εμπόδια (φραγμοί) στην είσοδο νέων ανταγωνιστών σε επίπεδο χονδρικής πώλησης (Cupstream market). Κατά συνέπεια ορθά η Επιτροπή Ανταγωνισμού έκρινε ότι στην παρούσα περίπτωση δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις ομαδικής απαλλαγής και υπάρχει παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ, καθόσον το σωρευτικό αποτέλεσμα (*cumulative effect*), το οποίο διαμορφώθηκε στην εγχώρια αγορά, επέφερε τα προεκτεθέντα αντανταγωνιστικά αποτελέσματα, ενώ πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι σχετικοί αντίθετοι προβαλλόμενοι με την προσφυγή ισχυρισμοί.

25. Επειδή στη συνέχεια σε περίπτωση που η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαπιστώσει ότι η κάθετη συμφωνία δεν εμπίπτει στο καθεστώς της ανωτέρω (σκέψη 234) ομαδικής απαλλαγής, έχει τη δυνατότητα να χορηγήσει ατομική απαλλαγή κατά τα άρθρα 81 παρ. 3 ΣυνθΕΚ. Προκειμένου όμως για την άρση του ευεργετήματος της ατομικής απαλλαγής η Επιτροπή Ανταγωνισμού φέρει το βάρος της απόδειξης ότι η συγκεκριμένη συμφωνία παραβιάζει τα άρθρα 1 παρ. 1 ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ. Εφόσον δε αποδειχθεί ότι η εν λόγω συμφωνία έχει αρνητικά αποτελέσματα για τον ανταγωνισμό, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση, η οποία επιθυμεί να τύχει ατομικής εξαίρεσης φέρει το βάρος απόδειξης ότι πληρούνται σωρευτικά οι τέσσερις προϋποθέσεις του άρθρου 81 παρ. 3 ΣυνθΕΚ (δύο θετικές και δύο αρνητικές): α) η συμφωνία πρέπει να συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής – οικονομικής προόδου, β) πρέπει να εξασφαλίζει δίκαιο τμήμα στους καταναλωτές από το όφελος που προκύπτει, γ) οι περιορισμοί πρέπει να είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των στό-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

χων αυτών και δ) η συμφωνία δεν πρέπει να παρέχει στα μέρη τη δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα της οικείας αγοράς, με πειστικά επιχειρήματα και αποδεικτικά στοιχεία (βλ. αποφάσεις ΔΕΚ της 17^{ης} Ιανουαρίου 1984, υποθέσεις C-43/82 και 63/82, σκέψη 52 και της 7^{ης} Ιανουαρίου 2004, υποθέσεις C-204/00, C-205/00, C-211/00, C-213/00 C-217/00 και C-219/00, σκέψη 78 και απόφαση του ΠΕΚ της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2006, υπόθεση T-168/01 , σκέψεις 233 έως 235).

26. Επειδή, κατόπιν όλων αυτών, προκειμένου η κάθετη συμφωνία, μεταξύ της προσφεύγουσας και του αλλοδαπού εκδοτικού οίκου Pearson, να τύχει ατομικής απαλλαγής, κατ' εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3 ΣυνθΕΚ, πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι ανωτέρω τέσσερις (4) προϋποθέσεις. Το Δικαστήριο στην παρούσα περίπτωση κρίνει ότι η εν λόγω συμφωνία αποκλειστικής διάθεσης δεν τυγχάνει ατομικής απαλλαγής. Και τούτο, διότι, όπως προαναφέρθηκε, πρωτίστως στην ως άνω κάθετη συμφωνία διαπιστώθηκαν περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας, οι οποίοι συγκεκριμενοποιούνται στην κατανομή της αγοράς και την απαγόρευση των παθητικών πωλήσεων (άρθρο 4, στοιχ. β' του Κανονισμού 2790/1999), που από τη φύση τους είναι ικανοί να περιορίσουν τον ανταγωνισμό θέτοντας σε κίνδυνο τους στόχους που επιδιώκουν οι προεκτεθέντες κοινοτικοί κανόνες. Ως εκ τούτου δεν συντρέχει η τέταρτη προϋπόθεση (δηλαδή η συμφωνία δεν πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού). Άλλωστε τέτοιου είδους περιορισμοί, που δεν τυγχάνουν του ευεργετήματος της ομαδικής απαλλαγής, όπως στην παρούσα περίπτωση, κρίνεται ότι δεν πληρούν τις ανωτέρω δύο θετικές προϋποθέσεις (συμβολή της συμφωνίας στην βελτίωση της παραγωγής ή διανομής των προϊόντων ως και εξασφάλιση σημαντικού οφέλους στους καταναλωτές) βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή του άρθρου 81 παρ. 3 της Συνθήκης (2004/101/08) παρ. 46 Val Korah and Dennis O' Sullivan, ο.π. σ. 251). Ενόψει τούτου, αν και παρέλκει η εξέταση των υπολοίπων προϋποθέσεων, εν τούτοις, δεν συντρέχει ούτε η πρώτη προϋπόθεση (δηλαδή συμβολή στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής – οικονομικής προόδου). Κατά

Αριθμός απόφασης: 263/2011

πρώτο λόγο διότι η προσφεύγουσα ως μία από τις δύο μεγαλύτερες εταιρείες χονδρεμπορίου ξενόγλωσσων βιβλίων στην Ελλάδα, διέθετε και πριν την κατάρτιση της εν λόγω σύμβασης αποκλειστικής διάθεσης ικανό δίκτυο διανομής. Κατά δεύτερο ούτε η ίδια ισχυρίστηκε ούτε όμως αποδείχθηκε από την ακροαματική διαδικασία ότι αυτή προέβη σε “ειδικές επενδύσεις”, προκειμένου να αναλάβει την εισαγωγή και διακίνηση των βιβλίων του ως άνω αλλοδαπού εκδοτικού οίκου. Κατά συνέπεια η επικαλούμενη και αποδεικνυόμενη βελτίωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως “ειδική επένδυση” κατά την έννοια της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 81 ΣυνθΕΚ, καθόσον αφενός αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί, ακόμα και μετά την πιθανή παύση της συνεργασίας, για τη διανομή βιβλίων διαφορετικού σήματος, αφετέρου δεν προέκυψε ότι ο εκδοτικός αυτός οίκος απαίτησε την τήρηση συγκεκριμένων προδιαγραφών του δικτύου διανομής προκειμένου να συνάψει και να διατηρήσει την αποκλειστική συνεργασία του με την προσφεύγουσα. Επίσης, σχετικά με το εάν η εν λόγω συμφωνία εξασφάλισε στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το προκύπτον όφελος (δεύτερη προϋπόθεση), από την ακροαματική διαδικασία προέκυψε ότι οι τιμές των ξενόγλωσσων αγγλικών βιβλίων, που προέρχονταν από τις αποκλειστικότητες, κυμαίνονταν από άποψη τιμών στην ίδια ή κατά τι μικρότερη από τις τιμές των ίδιων βιβλίων, τα οποία προέρχονταν από τις αποκλειστικότητες (όπως οι εκδόσεις Cambridge), κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, αλλά δεν αποδείχθηκε πλήρως ότι αυτό ήταν αποκλειστικά αποτέλεσμα της επιτυγχανόμενης συμπίεσης κόστους (όπως τα οφέλη από τις υπηρεσίες logistics κ.α.). Άλλωστε, εφόσον απαιτείται η σωρευτική συνδρομή των τεσσάρων (4) προϋποθέσεων του άρθρου 81 παρ. 3 ΣυνθΕΚ, καθίσταται σαφές ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε η τυχόν ωφέλεια των καταναλωτών να θυσιάζεται, σε περίπτωση που διαπιστωθεί η δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς, διότι η ωφέλεια του τελικού καταναλωτή προσμετράται μόνο σε μία αγορά, όπου λειτουργούν οι κανόνες του ανταγωνισμού με κορυφαίο αυτόν της ελεύθερης πρόσβασης στην αγορά. Με τα δεδομένα αυτά, ορθά η καθής Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση έκρινε ότι, εν προκειμένω, δεν συντρέχουν ούτε οι προϋποθέσεις

Αριθμός απόφασης: 263/2011

ατομικής απαλλαγής, απορριπτομένων ως αβασίμων των σχετικών αντίθετων προβαλλόμενων από την προσφεύγουσα ισχυρισμών.

27. Επειδή, κατόπιν όλων αυτών, το Δικαστήριο κρίνει ότι ορθά, κατ' αρχάς, η Επιτροπή Ανταγωνισμού με την προσβαλλόμενη απόφαση απέδωσε στην προσφεύγουσα χονδρεμπορική εταιρεία παράβαση των άρθρων 1 παρ.1 του ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ. Περαιτέρω, για την επιμέτρηση του ύψους των προστίμων η Επιτροπή Ανταγωνισμού έλαβε, ορθά υπόψιν τα νόμιμα κριτήρια, δηλαδή τη σοβαρότητα των παραβάσεων, που αφορούν την απαγόρευση των παθητικών πωλήσεων σε ομάδα πελατών όσον αφορά τον εκδοτικό οίκο Μπουκουβάλα αλλά και την απαγόρευση εξαγωγών όσον αφορά τον αλλοδαπό εκδοτικό οίκο Pearson, καθώς και τη χρονική διάρκεια, που εκτείνεται σε πέντε χρόνια (2002-2006) μεταξύ της προσφεύγουσας και της Μπουκουβάλα και σε έξι χρόνια (2002-2007) μεταξύ της ίδιας και της Pearson. Με τα δεδομένα αυτά το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα επιβληθέντα πρόστιμα 214.089,84 ευρώ και 979.982,07 ευρώ αντίστοιχα ανέρχονται μόλις στο (...) των ακαθαρίστων εσόδων της προσφεύγουσας από την εταιρία Μπουκουβάλας και αντίστοιχα σε (...) των ακαθαρίστων εσόδων αυτής από τον εκδοτικό οίκο Pearson, υπολειπόμενα ως εκ τούτου, κατά πολύ του ανωτάτου ορίου του 15%, κρίνει ότι αυτά είναι εύλογα και προσηκόντα, χωρίς με την επιβολή τους να παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας, όπως αβασίμα προβάλλεται με την προσφυγή.

28.Επειδή, περαιτέρω η παρ. 9 του άρθρου 1 του ν. 703/1977 ορίζει ότι: "Εμπίπτουσαι εις την παράγραφον 1 του παρόντος άρθρου συμφωνίαι, αποφάσεις και περιπτώσεις ενηρμονισμένης πρακτικής ή κατηγορίαι τούτων δύναται να κριθούν δι' αποφάσεως της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού ως εν όλω ή εν μέρει ισχυραί, εφ' όσον πληρούν αθροιστικώς τας κάτωθι προϋποθέσεις: α) συμβάλλουν, επί ευλόγω συμμετοχή των καταναλωτών εις την προκύπτουσαν ωφέλειαν, εις βελτίωσιν της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή εις προώθησιν της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, β) δεν επιβάλλουν εις τας οικείας επιχειρήσεις περιορισμούς πέρα των απο-

Αριθμός απόφασης: 263/2011

λύτως αναγκαίων δια την πραγματοποίησιν των ανωτέρω σκοπών και γ) δεν παρέχουν εις τας επιχειρήσεις ταύτας την δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού εις σημαντικόν τμήμα της οικείας αγοράς”. Επίσης με το άρθρο 21 του ίδιου νόμου ορίζονται τα εξής: “1. Οι προβλεπόμενες στο άρθρο 1 συμφωνίες, αποφάσεις και περιπτώσεις εναρμονισμένης πρακτικής πρέπει να γνωστοποιούνται από τις συμπράττουσες επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη, λήψη ή τέλεσή τους. 2. Παράλειψη της γνωστοποίησης συνεπάγεται εις βάρος της καθεμιάς των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, οι οποίες συμπράττουν και παρέλειψαν τη γνωστοποίηση: α) οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3, β) επιβολή προστίμου ύψους τουλάχιστον δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ....(όπως το τελευταίο ορίστηκε με το άρθρο 26 παρ. 4 ν. 3373/2005- ΦΕΚ Α΄ 188)”. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 21 του ν. 703/1977 οι οποίες καθορίζουν την υποχρέωση αναγγελίας και τη σχετική προθεσμία συνάγεται ότι οι επιχειρήσεις που έχουν συμπράξει στη σύναψη συμβάσεως, η οποία έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, εφόσον επιθυμούν να προκαλέσουν, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 703/1977, απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού περί εξαιρέσεως της συμβάσεως που έχουν συνάψει από την απαγόρευση της παρ. 1 του άρθρου αυτού, υποχρεούνται να τηρήσουν τη διαδικασία γνωστοποίησης της εν λόγω συμβάσεως μέσα στην τασσόμενη από το προαναφερόμενο άρθρο 21 παρ. 1 του ν. 703/1977 προθεσμία, δηλαδή μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη της σχετικής συμβάσεως. Η παράλειψη της γνωστοποίησης αυτής συνεπάγεται σε βάρος καθεμιάς εκ των συμπραττουσών επιχειρήσεων αφενός την οριστική αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 703/1977 (δηλαδή αδυναμία έκδοσης απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού που να κρίνει ισχυρή τη σχετική συμφωνία), αφετέρου, από 2-8-2005, την επιβολή προστίμου ύψους 15.000 ευρώ λόγω μη γνωστοποίησης (ΣτΕ 1731/2001).

29. Επειδή στην προκειμένη περίπτωση επιβλήθηκε σε βάρος της προσφεύγουσας και πρόστιμο 15.000 ευρώ λόγω μη γνωστοποίησης των

Αριθμός απόφασης: 263/2011

συμβάσεων που αυτή συνήψε με την εταιρεία Pearson Μπουκουβάλας και την εκδοτική εταιρεία Hillside Press, κατ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 21 του ν. 703/1977. Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι μη νόμιμα της καταλογίστηκε πρόστιμο για μη γνωστοποίηση της σύμβασής της με την Hillside Press, καθόσον από κανένα στοιχείο δεν προέκυψε ότι η εν λόγω συμφωνία εμπίπτει στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν.703/1977. Ο ισχυρισμός όμως αυτός πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος. Και τούτο διότι οι επιχειρήσεις υποχρεούνται χωρίς εξαιρέσεις και ανεξάρτητα από το οικονομικό πλαίσιο των συμφωνιών, (ακόμη δηλαδή και αν κατά την κρίση τους εμπίπτει στις συμφωνίες de minimis), να τις γνωστοποιούν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, ώστε αυτή να κρίνει, ως μόνη αρμόδια, αν αυτές συνεπάγονται ή μη παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, ή συντρέχει λόγος απαλλαγής τους, κατά την παρ. 3 του ίδιου άρθρου ή κατά τον Κανονισμό 2790/1999. Ενόψει των προεκτεθέντων πραγματικών δεδομένων το Δικαστήριο κρίνει ότι ορθά με την προσβαλλόμενη απόφαση καταλογίστηκε σε βάρος της προσφεύγουσας πρόστιμο ύψους 15.000 ευρώ για παράβαση του ανωτέρω άρθρου του ν. 703/1977.

30. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό της η κρινόμενη προσφυγή, να περιέλθει στο Ελληνικό Δημόσιο τόσο το παράβολο των 300 ευρώ όσο και τα τέλη συζήτησης ύψους 100 ευρώ, αλλά πρέπει, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην Πέμπτη σκέψη, κατά την πλειοψηφούσα άποψη, να επιστραφεί το αναλογικό παράβολο που καταβλήθηκε αχρεώστητα ύψους 100.000 ευρώ. Τέλος, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, πρέπει ν' απαλλαγεί η προσφεύγουσα από τα δικαστικά έξοδα της καθής Επιτροπής.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Απορρίπτει τύποις την προσφυγή, καθό μέρος στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου και κατ' ουσίαν κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Διατάσσει να περιέλθει στο Ελληνικό Δημόσιο ποσό 400 ευρώ (αναλυόμενο σε 300 ευρώ πάγιο παράβολο και 100 τέλη συζήτησης).

Αριθμός απόφασης: 263/2011

Διατάσσει να επιστραφεί στην προσφεύγουσα το ποσό των 100.000 ευρώ, ως αναλογικό παράβολο, που καταβλήθηκε αχρεώστητα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 18 Νοεμβρίου 2010 και δημοσιεύτηκε στην ίδια πόλη σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 31 Ιανουαρίου 2011.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ – ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΙΡΗΝΗ ΤΣΑΛΑΤΣΑΝΗ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

Μ.Γ.